

*Budapesti Gazdasági Főiskola
Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg*

Lengyeltóti Szilvia

*Pénzügy és számvitel felsőoktatási szakképzés
A vállalkozás tevékenységének átfogó vizsgálata
2015.*

Lengyeltóti Szilvia

Pénzügy és számvitel felsőoktatási szakképzés

A vállalkozás tevékenységének átfogó vizsgálata

2015.

NYILATKOZAT

a szakdolgozat digitális formátumának benyújtásáról

A hallgató neve: Lengyelóti Szilvia

Szak: Pénzügy és számvitel felsőoktatási szakképzés

Szakirány (ha van): Vállalkozási szakirány

A szakdolgozat megvédésének dátuma (év): 2015

A szakdolgozat pontos címe:

A vállalkozás tevékenységének átfogó vizsgálata

Belső konzulens neve: Csapai Erzsébet Gyopár

Külső konzulens neve: Szabó Andrea

Legalább 5 kulcsszó a dolgozat tartalmára vonatkozóan:

A vállalkozás vagyoni-, jövedelmezőségi-, hatékonysági-, pénzügyi helyzetének elemzése

Benyújtott szakdolgozatom nem titkosított / titkosított. (Kérjük a megfelelőt aláhúzni!
Titkosított dolgozat esetén kérjük a titkosítási kérelem egy eredeti példányát leadni:
a kérelem digitális másolatának a szakdolgozat digitális formátumában szerepelnie kell.)

Hozzájárulok / nem járulok hozzá, hogy nem titkosított szakdolgozatomat a főiskola könyvtára az interneten a nyilvánosság számára közzétegye. (Kérjük a megfelelőt aláhúzni!)
Hozzájárulásom - szerzői jogaim maradéktalan tiszteletben tartása mellett - egy nem kizárólagos, időtartamra nem korlátozott felhasználási engedély.

Felelősségem tudatában kijelentem, hogy szakdolgozatom digitális adatállománya *mindenben eleget tesz a vonatkozó és hatályos intézményi előírásoknak*, tartalma megegyezik a nyomtatott formában benyújtott szakdolgozatommal.

Dátum: 2015. május 20.

Lengyelóti Szilvia
hallgató aláírása

A digitális szakdolgozat könyvtári benyújtását és átvételét igazolom.

Dátum:

2015 MAJ 20

Budapesti Gazdasági Főiskola
Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg Könyvtára
8900 Zalaegerszeg
Gasparich M. u. 18/A
Adószám: 15329822-2-42
könyvtári munkatárs

Tartalomjegyzék

1.	Bevezetés	1
2.	Cég bemutatása	2
2.1.	A Zala-Depo Kft. története	2
2.2.	A társaság tevékenységeinek bemutatása.....	3
3.	A Zala-Depo Kft. gazdálkodásának bemutatása, elemzése az éves beszámolók alapján	8
3.1.	Az elemzés módszertana	8
3.2.	A társaság 2011-2013 évi gazdálkodásának elemzése.....	8
3.2.1.	A vállalkozás vagyoni helyzetének vizsgálata.....	8
3.2.2.	Jövedelmezőségi helyzet elemzése	16
3.2.3.	Hatékonyság elemzése	20
3.2.4.	Pénzügyi helyzet elemzése	26
4.	Összegzés, értékelés.....	29
5.	Felhasznált források, mellékletek	31

1. Bevezetés

A hulladék már az emberiség kialakulása óta a mindennapok részét képezi. A hétköznapi nyelvhasználatban gyakran rokon értelmű szópárokká vált a szemét és a hulladék fogalma. Dolgozatom elején szeretném tisztázni e két fogalom közötti lényeges különbséget.

Szemétnek nevezzük azokat az értéket veszített, használhatatlan dolgokat, amiket a birtokosa a továbbiakban nem kíván használni, vegyesen kerül lerakásra, ezzel végérvényesen kikerül a gazdasági körforgásból. Ezzel szemben a hulladék másodlagos nyersanyagként felhasználható, ennek előfeltétele a szelektív gyűjtés. A hulladék leggyakrabban háztartásokban, ipari területen, mezőgazdaságban keletkezik. Kutatások bizonyítják, hogy egy háztartásban 1 fő átlagosan napi 1 kg hulladékot termel.

A Zala-Depo Kft. 2001-es megalakulása óta azon dolgozik, hogy környezetünket megtisztítsa és szebbé tegye a térséget. A társadalmi felelősségvállalás (CSR) már a kezdetektől szerves részét képezi a társaság üzletpolitikájának. De mit is jelent a társadalmi felelősségvállalás?

„A CSR egy olyan megközelítés, amely szerint a vállalatok önkéntes alapon környezeti és társadalmi szempontokat építenek be üzleti tevékenységükbe és az érdekelt felekkel való kapcsolatukba” (Európai Bizottság, 2001)

A társaság széles tevékenységi körével tesz eleget ennek az elvárásnak. A kommunális hulladék elszállítása mellett nagy hangsúlyt fektetnek a környezettudatosság elvének terjesztésére, ide értve a szelektív hulladékgyűjtést, és az ifjabb generációk oktatását.

Az érdeklődők a társaság honlapján oktatóanyagokkal és öko-kvízzel találkozhatnak, melyek elsősorban a szelektív hulladékgyűjtés témájára koncentrálnak. (Zala-Depo Kft., dátum nélk.).

A társaság magas fokon óvja környezetünket, és emellett gazdálkodásában is jól teljesít. Ennek a ténynek az alátámasztása érdekében készítettem dolgozatom, mely a tevékenységekkel összefüggésben bemutatja a vállalkozás eredményeit az éves beszámolók alapján.

2. Cég bemutatása

„Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.”
(Magyarország Alaptörvénye XXI. cikk, 2011)

2.1. A Zala-Depo Kft. története

A Zala-Depo Kft. 2001. szeptember 28-án kezdte meg működését. A társaságot Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata hozta létre a Városgazdálkodási Kft.-ből való kiválással. A tulajdonos több probléma megoldását várta az újonnan létrehozott szolgáltatótól. Egyrészt a kötelező közzolgáltatási tevékenység ellátása volt a fő feladat, másrészt magas színvonalú szolgáltatás nyújtása.

A vállalkozás működésének sikere a folyamatos fejlődés előmozdításán alapszik. Mind a lakosságnak, mind a hulladékkezelőnek kötelezettségei vannak egymás felé. Az ingatlantulajdonosoknak kötelező igénybe venni, és megfizetni a hulladékszállítási közzolgáltatást, valamint használni az ehhez szükséges edényzetet, és a gyűjtés napján meghatározott ideig kihelyezni. A közzolgáltató feladata a hulladék begyűjtése, szállítása, ártalmatlanítása. A siker kulcsa a két fél együttműködésében található.

A társaság kezdetben a Városgazdálkodási Kft.-től megörökölt gépparkot használta, azonban a következő években a szolgáltatás színvonalának növelése miatt tovább bővítette gépkocsiállományát, valamint a hulladékok hatékonyabb kezelése érdekében több gépbeszerzést hajtott végre. Mára több tucat munkagépével, a Kft. a térség egyik legnagyobb eszközállományával büszkélkedhet. Fontos megemlíteni, hogy a Zala-Depo Kft. 2014. június 30-ig működött közzolgáltatóként, azt követően a Zalai Közzolgáltató Nonprofit Kft. alvállalkozójaként kezeli a közzolgáltatási hulladékot.

A kommunális hulladékok gyűjtése a lakossági szektor mellett a közületeket is érinti, mely jelentősen növeli a vállalkozás eredményességét. A közület jogi személyiséggel rendelkező gazdasági szervezet, ide tartoznak többek között a vállalkozások, a költségvetési szervek, egyesületek. Napjainkban egyre inkább a kisvállalkozások uralják ezt a partnerkört. A hulladékgazdálkodási közzolgáltatást 65 településen a Zala-Depo Kft. végzi alvállalkozóként.

A fejlődés mértéke nem elhanyagolható a vállalkozás létszám- és bér-gazdálkodásában sem. A szellemi foglalkozásúak munkakörébe tartozik az ügyfélszolgálat működtetése, a könyvelés és bérszámfejtés, tervek, elemzések, beszámolók készítése, továbbá a

fuvarszervezés. A fizikai dolgozók felelősek a hulladékok begyűjtéséért, válogatásáért, kezeléséért, ártalmatlanításáért. A társaság tevékenységi köréhez tartozik a veszélyes hulladékok szállítása, ehhez speciális szakképzettség szükséges.

A ZALAI SPA TÁRSULÁS 2002-ben alakult 282 önkormányzat (közte ZMJV Önkormányzata) közreműködésével. Fő célja a nagy befogadóképességű hulladéklerakók kiépítése, hulladékudvarok létrehozása, és a nem a jogszabályoknak megfelelően működtetett hulladéklerakók megszüntetése. A Zala-Depo Kft. kapta meg a Búslakpusztai Hulladéklerakó közelében megépült hulladékkezelési központ és komposztáló működtetésének jogát. A szelektív hulladékgyűjtés elterjedésének köszönhetően hulladékgyűjtő udvarok építésére volt szükség, melyet az Ispa project támogatott. Kiemelt jelentőségű a hulladékgyűjtő szigetek létesülése. A gyűjtőszigetek a szelektív gyűjtésben segítenek. Különböző színek jelölik a bedobható hulladék fajtáját: sárga-műanyag, kék-papír, zöld-üveg, fehér-fém.

A technikai háttér és az új technológiák bevezetése tette lehetővé a társaság által végzett tevékenységek folyamatos bővülését.

2.2. A társaság tevékenységeinek bemutatása

A társaság által végzett tevékenységek köre igen sokrétű. A Kft. foglalkozik többek között a csészés hulladékok gyűjtésével, elszállításával, hasznosításával, a szelektív-, veszélyes-, és e-hulladékok gyűjtésével, lomtalanítással, síkosság-mentesítéssel, hulladékudvarok működtetésével, útépítéssel, útfelújításokkal, útjavításokkal, bontással, bontási hulladékok kezelésével és területtisztítással, tereprendezéssel.

1. ábra: A vállalkozás által végzett tevékenységek, saját szerkesztés

Kommunális hulladékgyűjtést és elhelyezést lakossági és közületi ügyfelek részére egyaránt végez a társaság. Az ehhez szükséges hulladékgyűjtő edényeket a társaság eladja, vagy bérbe adja az ügyfél részére. Ezeknek a mérete sokféle, a kisebb 50-80 literes kukát a legkeresettebbek, de igény szerint bérelhetők nagyobb, 770-1100 literes konténerek is, melyeket szállítóautók fuvaroznak az aktuális címekre. A hulladékok elszállítása öntömörítős autók segítségével történik, melyek járatszerűen közlekednek. Zalaegerszegen a társasházaknál hetente kétszer, a családi házaknál egyszer történik az ürítés. A hulladéklerakókban a hulladékok végleges elhelyezésre kerülnek.

A Zala-Depo Kft., illetve a Zalai Közszolgáltató Nonprofit Kft. egyik fő védjegye az elkülönített, azaz a **szelektív hulladékgyűjtés**.

„Az elkülönített gyűjtés olyan gyűjtés, amelynek során a hulladékaromat a hulladék fajtája és jellege - adott esetben típusa - szerint elkülönítik, lehetővé téve annak egyedi módon történő kezelését.

Az elkülönítetten gyűjtött hulladék olyan hulladék, amelyet fajta és jelleg - adott esetben típus - szerint a képződés helyén elkülönítve gyűjtenek, ide nem értve a vegyes hulladékot.” (Zalai Közszolgáltató Nonprofit Kft., dátum nélk.)

A szelektív hulladékok gyűjtése gyűjtő szigetek alkalmazásával, illetve házhoz menő gyűjtési módszerrel történik. A szelektív gyűjtőszigetek általában közterületeken állnak, melyek bárki számára hozzáférhetőek, többnyire 4 frakciós jellegűek, ahol papírt, műanyagot, fémet illetve üveget lehet elhelyezni. A bedobható hulladékokat különböző színek jelölik, papír-kék, műanyag-sárga, üveg-zöld, fém-fehér. A papír hulladékok feldolgozása a Búslakpusztai Hulladékválogatóban történik, ahol kézzel válogatják szét a

különböző típusú papírokat (újságpapír, kartonpapír stb.) majd papírbálákat készítenek nagy teljesítményű bálázógép segítségével. A műanyagos frakcióba többnyire PET-palackok, csomagoló anyagok, flakonok, műanyag poharak, műanyag kupakok, TETRAPACK-os dobozok kerülnek. Ezekkel kapcsolatban előírás, hogy csak kimosott, tiszta állapotban lehet a gyűjtőszigetbe helyezni. A társaság 2004-ben egy napjainkban is használatos módszert indított útjára, ez az úgynevezett házhoz menő, zsákos gyűjtési módszer. Ez azt jelenti, hogy a cég logójával ellátott sárga zsákokat bocsátottak a lakosság rendelkezésére, melyekben PET-palackok gyűjtésére volt lehetőség. Ez a kezdeményezés igen sikeresnek bizonyult, további években a sárga zsákos gyűjtési rendszer kibővült az élelmiszerekhez használt flakonokkal, dobozokkal. A hulladék válogatóba különböző típusú műanyagok érkeznek, ezeknek a feldolgozása rendkívül változatos, általában darálást, granulálást, bálázást alkalmaznak.

A zsákok a gyűjtési napokon, reggel 6 óráig helyezendők ki. Az elhasznált zsákokat a társaság pótolja, de saját, átlátszó zsákok is megfelelőek erre a célra.

A Zala-Depo Kft-nek köszönhetően Zalaegerszegen és környékén is kezdetét vette a **zöldhulladékgyűjtő program**. A bio hulladék szervezett gyűjtése a szelektív hulladékgyűjtés egyik fontos mellékága. A növényi hulladékok és az élelmiszermaradványok a **komposztálás** alapanyagai. A társaság tulajdonában számos komposztáló edény van, melyeket a zalaegerszegi családi házaknál és a zártkertekben kívánnak értékesíteni. A komposztálás során az edények segítségével a konyhai szerves és a kerti hulladékok újrahasznosulnak. A komposztáló edénybe helyezhetők: zöldség, gyümölcshulladék, tojáshéj, kávé, tea zacc, virágok, virágföld, hamu, fű, gyom, falevél, fűrészporsz stb., ezeket talajjavító anyagként lehet újra felhasználni.

A komposztálás mellett lehetőség van a **bio hulladékgyűjtést** hulladékgyűjtő edény segítségével is elvégezni. A programhoz való csatlakozáskor a Zalai Közszolgáltató Nonprofit Kft. díjmentesen biztosít edényt, melybe kizárólag falevél, fű, 10 cm méretűre felaprított fás szárú növények, zöldségek és gyümölcsök hulladékai helyezhetők el, és a meghirdetett gyűjtési napokon kerül elszállításra. Ezek a gyűjtési napok nem keverendők össze a kommunális gyűjtés időpontjaival.

Fontos beszélni a **veszélyes és elektronikai hulladékok** kezeléséről is. Veszélyes hulladéknak számítanak azok az anyagok, amelyek az emberi egészségre vagy életre, illetve környezetre káros hatást fejtenek ki. Veszélyes hulladéknak számítanak a festékek,

lakkhulladékok, gyógyszerhulladékok, akkumulátorok, olaj és zsír, szárazelem, növényvédőszer. A veszélyes hulladékok szakszerűen kerülnek kezelésre. Az elektronikai eszközökből meghibásodásuk esetén hulladék lesz, melyeknek nehézfém tartalmukat az esővíz kimossa, így károsítva a talajt. Elektronikai hulladékok többek között a kis- és nagyméretű háztartási eszközök, az informatikai és távközlési berendezések, a szórakoztató elektronikai- és világítástechnikai eszközök, orvosi berendezések stb. Az e-hulladékokat szétválogatás után továbbértékesítik. A Zala-Depo Kft. rendelkezik a megfelelő engedéllyel ezeknek a hulladékoknak az elszállítására. A veszélyes és e-hulladékok gyűjtésére a társaság három hulladékudvart működtet - Zalaegerszegen kettőt, illetve Letenyén egyet - így kerülve el, hogy az ilyen típusú hulladékok a kommunális hulladékok közé kerüljenek.

A Zalai Közszolgáltató Nonprofit Kft. szervezésében és a Zala-Depo Kft. közreműködésével történik a **lomtalanítási tevékenység** lebonyolítása is. A lom nem más, mint nagy darabos hulladék, amelyek nem helyezhetők el kommunális hulladékgyűjtő edényekbe. A hulladékot kezelés céljából a társaság telephelyeire szállítják, ahol a darálást, bálázást követően az anyagok értékesítésre kerülnek. Az évek során az ilyen formában összegyűjtött hulladékmennyiség folyamatosan csökkent, melynek fő oka a hulladékudvarok megnyitása.

A **hóeltakarítás és a téli síkosság-mentesítés** szintén a társaság feladatkörébe tartozik. A 3 cm-nél magasabb hóréteget a járművekre szerelt eke segítségével tolják a padkára. A síkosság-mentesítés egyik fontos feladat a zavartalan közlekedés elősegítése érdekében. E probléma megoldására többféle anyagot használnak, pl. sót, sós homokot, sós fűrészport, homokot és bazalt zúzalékot. Téli felkészülési terv alapján történik a tevékenység lebonyolítása.

A Zala-Depo Kft. **útépítési, útjavítási munkálatokat** is végez, melynek egyik szerves alapanyaga a begyűjtött építési- és bontási hulladék. Az ilyen típusú hulladékok feldolgozására egy korszerű gépsor áll a Kft. rendelkezésére. A feldolgozás a következőképpen megy végbe:

„A gépsorhoz tartozó lánc talpas forgó-rakodó gép, bontókalapáccsal illetve roppantóollóval a nagyobb betontömböket kisebb darabokra bontja. A kisebbre bontott tömbök a törőgép garatjába kerülnek, majd a szerkezet apró törmelékre zúzza a

hulladékot. A törőgép mágneses leválasztója kiszórja a vastartalmú hulladékokat. A törmelék futószalagon hagyja el a törőgépet.” (Zala-Depo Kft., dátum nélk.)

Útépítésekhez elsősorban a betont és aszfaltot szállítanak. A vállalkozás az útépítési tevékenység keretében az alábbi feladatokat vállalja: manőverutak, belső- és mezőgazdasági útszakaszok, hegyi utak kivitelezése, övások készítése, átereszek kiépítése, földnyesés, úttükör készítése.

A szelektív hulladékgyűjtés érdekében fontos feladat a **hulladékudvarok működtetése**. A társaság üzemeltetésében három hulladékudvar áll, melyek Zalaegerszegen a Park úton, Búslakpusztán, illetve Letenyén találhatóak. A magánszemélyeknek a beszállítás lehetőségét törvény szabályozza.

„A természetes személy ingatlantulajdonos a települési hulladék részét képező elkülönítetten gyűjtött hulladékot kormányrendeletben, miniszteri rendeletben vagy a települési önkormányzat (Budapesten a fővárosi önkormányzat) rendeletében meghatározott feltételek szerint, hulladékgyűjtő pontra, hulladékgyűjtő udvarba, átvételi helyre vagy hulladékkezelő létesítménybe szállíthatja, és ott a jogosultnak átadhatja, illetve gyűjtőedényben elhelyezheti. E jogot a természetes személy ingatlantulajdonos csak úgy gyakorolhatja, ha a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díjat a közszolgáltató részére megfizette.” (CLXXXV. törvény 39 §. (2) bekezdés, 2012)

Ennek a törvénynek lényeges pontja, hogy az ügyfélnek nem lehet a közszolgáltatóval szemben fennálló tartozása. További tudnivaló, hogy vannak olyan anyagok, amelyeknél mennyiségi korlát van életben. A korlátozás éves szinten, és egy ingatlanra vetítve áll fent. Lehetőség van különböző hulladékudvarokba is szállítani, azonban az így bevitt hulladékmennyiség összeadódik, ami nem haladhatja meg a felső határt. A hulladékudvarokba kommunális hulladékbeszállításra nincs lehetőség. Az alábbi szelektált hulladékokat fogadják: papír, üveg, fém, műanyag, építési hulladék, lom, veszélyes és e-hulladék, gumihulladék.

Dolgozatomban e széles tevékenységi körrel rendelkező társaság működését és gazdálkodását szeretném bemutatni több év vizsgálata alapján.

3. A Zala-Depo Kft. gazdálkodásának bemutatása, elemzése az éves beszámolók alapján

3.1. Az elemzés módszertana

A gazdasági elemzés célja, hogy olyan információk jussanak a vezetők részére, amelyek segítségével a jövedelmezőségi-, vagyoni helyzet javítható, illetve a hatékonyság növelhető. Az elemzés alapvetően feltárja azokat a tényeket, amelyeket számszerűsített formájukban felhasználva javítható a vállalkozás gazdálkodása, a vezetői döntések megalapozása és az előírt intézkedések végrehajtása. Az elemzés ok-okozati összefüggéseket tár fel, amelyekből következtetések vonhatók le. Az elemzés terjedelme szerint végezhetünk átfogó-, illetve részleges elemzést. Átfogó elemzés során a vállalkozás tevékenységének egészét vizsgáljuk. Az elemzési tevékenységet a magyar számviteli rendszer szabályai szerint előírt éves beszámolókra támaszkodva lehet elvégezni. Fontos, hogy az elemzés ne csak egy évre korlátozódjon, hiszen a fejlődés, hatékonyság változása nem mutatható ki csupán egy év adataiból. Ennek a hipotézisnek alátámasztása érdekében szeretném bemutatni a Zala-Depo Kft. gazdálkodását az elmúlt három év (2011-2013) beszámolóit felhasználva. A társaság számviteli politikájának előírásai alapján a beszámoló formája „éves beszámoló”, a mérleg és eredménykimutatás „A” változatú, utóbbi összköltség eljárással készített, mely a tárgyévben felmerült összes költséget tartalmazza a megjelenés időszakától függetlenül. A komplex elemzés a teljesség igénye nélkül a társaság vagyoni-, jövedelmezőségi-, hatékonysági-, és pénzügyi helyzetének vizsgálatára irányul.

3.2. A társaság 2011-2013 évi gazdálkodásának elemzése

3.2.1. A vállalkozás vagyoni helyzetének vizsgálata

A vagyoni helyzet elemzése során a beszámoló mérleg részét használjuk fel. Az elemzés két féle módszerrel végezhető el, horizontálisan és vertikálisan. A horizontális elemzés során mindkét oldalról használunk fel adatokat mutatószámok képzéséhez. Vertikális elemzéskor vagy csak az eszköz oldalon, vagy csak a forrásoldalon vizsgálódunk. Az utóbbi vizsgálat során két féle módszer közül választhatunk: vagy összetétel vizsgálattal,

vagy mutatószámok képzésével valósítjuk meg a komplex elemzést. Az eszközállományt az összetétel vizsgálat módszerével kívánom bemutatni.

adatok E forintban

A vállalkozás eszközeinek megoszlása						
Megnevezés	2011	%	2012	%	2013	%
A. Befektetett eszközök	477 985	48,14	480 087	45,88	458 957	41,90
I. Immateriális javak	6 089	1,27	4 757	0,99	5 046	1,10
II. Tárgyi eszközök	470 446	98,42	473 880	98,71	452 461	98,58
III. Befektetett püi. eszközök	1 450	0,30	1 450	0,30	1 450	0,32
B. Forgóeszközök	505 460	50,91	552 146	52,76	630 539	57,57
I. Készletek	155 600	30,78	161 765	29,30	132 470	21,01
II. Követelések	235 849	46,66	273 105	49,46	331 046	52,50
III. Értékpapírok	0	0,00	0	0,00	0	0,00
IV. Pénzeszközök	114 011	22,56	117 276	21,24	167 023	26,49
C. Aktív időbeli elhatárol.	9 487	0,95	14 228	1,36	5 776	0,53
Eszközök összesen	992 932	100,00	1 046 461	100,00	1 095 272	100,00

1. táblázat, saját szerkesztés

forrás: a vállalkozás 2011-2013 közötti éves beszámolója

Az összetétel vizsgálat során megállapítható, hogy a vállalkozás vagyoni helyzete javuló tendenciát mutat a vizsgált időszakban. A befektetett eszközök tekintetében kisebb csökkenés figyelhető meg, ezt azonban kompenzálja a forgóeszközök növekedése. Mind a részösszegek, mind a megoszlási viszonyszámok alátámasztják, hogy a társaságnak a forgóeszköz állománya évről évre meghaladja a befektetett eszközöket. Ez a tény előnyös a Kft. számára, hiszen a lekötetlen eszközök, azaz az azonnal pénzzé tehető- mobilizálható - eszközök javítják az azonnali fizetési kötelezettségek teljesítését. A táblázat adataiból megállapítható, hogy a követelések részaránya jelentős, mely hosszú távon pénzt jelent a társaságnak. Az aktív időbeli elhatárolások közel azonos szinten maradtak a vizsgált három évben. A mérlegfőösszeg évről évre nő, mely a társaság vagyonának gyarapítására szolgál. Az egyes főcsoportokon belül a csoportok részarányát vizsgálva további következtetéseket vonhatunk le. Az immateriális javak aránya a befektetett eszközökön belül viszonylag állandónak mondható. A tárgyi eszközöknél 2011-ről 2013-ra 6,07 százalékpontos csökkenés következett be, melynek oka, hogy az elszámolt értékcsökkenést a társaságnak nem sikerült teljes mértékben fejlesztésekkel, beruházásokkal kompenzálni. A Kft. befektetett pénzügyi eszközei között a pécsi székhelyű Collect Hungária Szolgáltató Közhasznú Társaságban szerzett 1 450 ezer forintnyi tartós részesedést tartja számon, melyre értékvesztést ebben az időszakban nem számolt el.

A forgóeszközök belső arányaiban is kismértékű változás következett be. A készletek értéke a korábbi évekhez képest csökkent. A követelések részaránya folyamatos emelkedést produkál, 2011-hez képest 95 millió forinttal nőtt a kintlévőségek mérlegben szereplő összege, mely részben a vevők fizetési fegyelmének romlását mutatja. A Zala-Depo Kft. a vizsgált időszakban forgatási célú értékpapírral nem rendelkezett. A társaságnál mindhárom évben kedvezően alakult a pénzeszközök aránya, mely a likviditás szempontjából rendkívül jó, továbbá előnyösnek mondható, hogy a pénzeszközök majdnem egésze bankbetétben állt rendelkezésre.

Tőkeszerkezeti mutatók			
Megnevezés	2011	2012	2013
	%	%	%
Tőkeellátottság (Saját tőke aránya)	62,97	60,27	58,30
Tőkearányos MSZE (MSZE/Jegyzett tőke)	135,86	5,74	8,27
Tőkearányos MSZE (MSZE/Saját tőke)	20,64	0,86	1,23
Saját tőke/Jegyzett tőke aránya	658,11	663,85	672,11
Céltartalék aránya	19,28	21,50	20,54
Kötelezettségek aránya	0,16	17,58	20,44
Hosszú lejáratú kötelezettségek részaránya	0,00	1,82	0,00
Rövid lejáratú kötelezettségek részaránya	100,00	98,18	100,00
Szállító részaránya	57,85	41,07	42,24
Tőkefeszültség (Idegen/Saját tőke)	25,65	29,16	35,07

2. táblázat, saját szerkesztés

forrás: a vállalkozás 2011-2013 közötti éves beszámolója

A társaság vagyonának elemzése során használt tőkeszerkezeti mutatók alapján megállapítható, hogy a vállalkozás **tőkeerőssége** a kritikus 30% felett van mindhárom évben, a saját tőke aránya ugyanakkor kismértékben csökkent, melynek háttérében az évről évre alacsonyabb eredmény áll, ezt a **tőkearányos mérleg szerinti eredményt kifejező 1-es és 2-es számú mutató** egyaránt alátámasztja. Fontos megemlíteni, hogy eredményesség szempontjából a 2011-es év kimagasló volt, de ha több évre visszamenőleg végezzük el a vizsgálatot, akkor megállapítható, hogy a 2012-2013 évben elért mérleg szerinti eredmény azonos szinten mozgott a 2011-et megelőző évek adataival.

A társaság 2006. évtől képez **céltartalékot** a hulladéklerakó rekultivációs költségeinek fedezetére. A céltartalék összege 2011-ben 190 millió forint volt, ezt 2012-re 225 millió forintra növelte és ezen az értéken 2013-ban sem változtatott.

A tőkeellátottság csökkenésével párhuzamosan megnövekedett a társaság **eladósodottsága**. A kötelezettség 2013-ra 20,44%-os arányt képviselt a passzívák között. Ennek egyik oka, hogy a társaság 2012-ben két éves pénzügyi lízingszerződést kötött, melynek értéke 3 347 ezer forint volt. Ezt a következő év fordulónapjáig teljes egészében kiegyenlítették. Az eladósodottsági szint növekedésének legfőbb oka azonban a rövid lejáratú kötelezettségének változásában keresendő. Az egyéb rövid lejáratú kötelezettségek értéke 2011-ről 2012-re 20 213 ezer forinttal növekedett meg, ami a fordulónapi adófizetési kötelezettségek növekedéséből adódik. Rövid lejáratú hitele nem volt a társaságnak a fordulónapon, de ez nem azt jelenti, hogy év közben nem igényelt folyószámlahitelt a likviditási helyzetének javítására. A Kft. a többi önkormányzati tulajdonú társasággal közösen passzív cash-pool szerződést kötött egy pénzügyintézettel. Ezáltal a cégekre vonatkozóan egy egyösszegű hitelkeret került megállapításra, melyen belül az egyes cégekre vonatkozóan különböző összegű hitelkeret került megállapításra. Ez a céges hitelkeret a cash-pool gazda közreműködésével módosítható. A cash-pool nagy előnye, hogy kedvező a hitel és a betét kamata. *„A cash-pool egy folyamat, melyet a pénzügyintézetek végeznek, mikor az ügyfelük több pénzforgalmi számláját összevonják egy számlára, hogy kedvezőbb kondíciókat biztosítsanak.”* (Anon., dátum nélk.)

A Kft. szállítói tatózásainak összege mindhárom évben jelentős mértékű. 2013-ban a szállítói kötelezettségek meghatározó része, 14 millió forint a beruházási szállítók számlájára írható. A mérleg adataiból megfigyelhető az is, hogy a rövid lejáratú kötelezettségek összege jelentős mértékben növekedett 2011-hez képest (66 369 ezer Ft), 2013-ban 128 395 ezer forint származik áfa, bér, és járulékfizetési kötelezettségekből. További teher a vállalkozás számára, hogy 2013. január 1-jével bevezetésre került a lerakási járulék. Szintén ebben az évben rótták ki a közszolgáltatókra is, az úgynevezett „Robin Hood” adót, melynek lényege, hogy a szolgáltatók a pozitív eredményük 31%-át befizetik a központi költségvetésnek, a költségvetés stabilizálása érdekében. (Anon., dátum nélk.)

A **tőkefeszültségi mutató** a tőkeellátottsági mutató reciprokja, vagyis minél alacsonyabb arány a kedvezőbb, mivel ez is azt mutatja, hogy milyen arányban van eladósodva a vállalkozás. A táblázat adataiból egyértelműen megállapítható, hogy a társaság egyre több idegen forrást vesz igénybe működésének finanszírozásához. A saját tőke aránya azonban minden évben jóval meghaladja az idegen tőkéét, így a vállalkozásnak elég rövid lejáratú hitelekből fedeznie az esetleges likviditási problémáit.

Összességében megállapítható, hogy a társaság sem rövid, sem hosszú távon nincs eladósodva, ugyanis jóval a kritikus szint (70%) alatt van mindhárom évben a kötelezettségek aránya.

A vagyoni helyzet elemzésének kiemelten fontos a **vagyonfedezettség** vizsgálata. Ebben az esetben horizontális mutatószámokat alkalmazunk, azaz a mérleg mindkét oldalának adatait felhasználva képzünk mutatószámokat. A mutatók értékeléséhez abból a követelményből indulhatunk ki, hogy a források lejáratára és az eszközök megtérülése legyen egymással összhangban, ez a mérleg aranszabálya. (Dr. Bíró Tibor, 2012)

Ennek értelmében a tartósan lekötött eszközöket (befektetett eszközöket) tartós forrásból (saját tőke vagy hosszú lejáratú kötelezettség) kell finanszírozni. Amennyiben szükséges a forgóeszközök finanszírozásához segítséget igénybe venni, annyiban rövid lejáratú hitelért célszerű folyamodni.

A tartós aktívák fedezetének vizsgálatára kétféle mutatót alkalmazhatunk:

- Befektetett eszközök fedezete 1, % = $\frac{\text{Saját tőke}}{\text{Befektetett eszközök}}$
- Befektetett eszközök fedezete 2, % = $\frac{\text{Saját tőke} + \text{hosszú lejáratú kötelezettség}}{\text{Befektetett eszközök}}$

A **befektetett eszközök fedezete 1** mutatóval megvizsgálhatjuk, hogy a befektetett eszközöket milyen arányban tudjuk fedezni csupán a saját tőke felhasználásával. Abban az esetben ha a saját tőkéből nem tudjuk megfelelő mértékben finanszírozni a tartós eszközöket, hosszú lejáratú hitelfelvétel szükséges, melyet a **befektetett eszközök 2** számú mutató segítségével elemezhetünk. Fontos megjegyezni, hogy amennyiben a vállalkozás rendelkezik hátrasorolt kötelezettségekkel, akkor annak mértékét is figyelembe kell venni a tartós passzívák megállapításánál. A Zala-Depo Kft. könyveiben a vizsgált években nem került kimutatásra hátrasorolt kötelezettség. A mutatókkal szemben a minimum elvárás az 1, azaz 100 %, illetve az az fölötti arány.

Az eszközök és források összhangját a **nettó forgótőke** értékével vizsgálhatjuk. Nettó forgótőkének a fogóeszközök azon részét nevezzük, amelyet tartós passzívából, azon belül is rövid lejáratú kötelezettségből finanszíroznak. Kiszámítása tehát ezen két tényező különbségének képzésével történik.

Vagyonfedezettség vizsgálata			
Megnevezés	2011	2012	2013
Befektetett eszközök fedezete 1 (%)	130,80	131,36	139,12
Befektetett eszközök fedezete 2 (%)	130,80	132,06	139,12
Nettó forgótőke (E FT)	345 091	371 564	406 639

3. táblázat, saját szerkesztés

forrás: a vállalkozás 2011-2013 közötti éves beszámolója

A számításokból egyértelműen megállapítható, hogy a saját tőke teljes mértékben finanszírozza a befektetett eszközöket mindhárom évben. A fedezeti mutató javulást mutat, amely az eredménynövekedés okozta saját tőke növekedésének köszönhető, továbbá a befektetett eszközök állományának csökkenésének. 2012-ben csekély mértékű, 0,7 százalékpontos változás következett be a két fedezeti mutató között, a korábban említett gépkocsi vásárlás finanszírozásához igénybe vett lízingkonstrukció miatt. A saját tőke a tartós aktívák fedezetén túl a forgóeszközök egy részét is finanszírozza. A nettó forgótőke is azt mutatja, hogy rövid távon teljesen kiegyensúlyozott a társaság pénzügyi helyzete.

Ahhoz, hogy átfogó képet kapjunk a vállalkozás gazdálkodásáról célszerű az egyes **mérlegtételek részletes elemzésének elvégzése**. A részletes mérlegelemzés lehetőséget ad az eddig megszerzett ismeretek kibővítéséhez, az egyes eszköz- és forrástételek vizsgálatával a vagyoni és pénzügyi helyzet változásában érvényesülő ok-okozati összefüggések feltáráshoz.

A mérlegtételek részletes elemzése két módszerrel végezhető el:

- az abszolút eltérések módszerével és
- a relatív eltérések módszerével.

Az **abszolút eltérések módszerének** lényege, hogy megvizsgáljuk, hogy egy adott mérleg soron előző évhez képest mekkora összegű változás következett be. Ezek az adatok azonban csak akkor használhatók, ha hasznosak, ebből következik, hogy az ilyen típusú elemzés során belső információkra, főkönyvre, analitikus nyilvántartásra kell támaszkodni.

A **relatív eltérések módszere** esetében a vizsgált mérlegtételek alakulásának értékeléséhez hányados jellegű mutatószámokat alkalmazunk. Fontos a helyes viszonyítási alap megválasztása, ennek a segítségével számszerűsíthető a mutatószám.

A következő táblázat segítségével a teljesség igénye nélkül szeretném elemezni a főbb mérlegtételeket a relatív eltérés módszerének felhasználásával.

Az egyes mérlegtételek elemzése a relatív eltérések módszerével			
Megnevezés	2011	2012	2013
Tárgyi eszközök elemzése			
Használhatósági fok (%)	43,99	40,95	37,20
Elhasználódottság mértéke (%)	56,01	59,05	62,80
Készletek elemzése			
Átlagos anyagtárolási idő (nap)	42,86	38,61	28,28
Áruk átlagos tárolási ideje (nap)	0,18	0,26	0,59
Befejezetlen termelés átlagos futamideje (nap)	0,00	0,00	0,00
Késztermékek átlagos tárolási ideje (nap)	35,36	38,19	25,17
Vevőkövetelés elemzése			
Átlagos vevőfutamidő (nap)	41,22	47,64	39,58
Szállítói állomány elemzése			
Átlagos szállítói futamidő (nap)	35,92	35,38	31,79
Pénzeszközök elemzése			
Pénzeszközök nagysága (nap)	29,38	31,35	38,48

4. táblázat, saját szerkesztés

forrás: a vállalkozás 2011-2013 közötti éves beszámolója

A használhatósági fok, illetve az elhasználódottság mértéke az adott eszközcsoport átlagos használhatóságának mértékét, fokát fejezi ki. A **használhatósági fok** csökkenő tendenciája kicsit sem meglepő, hiszen a halmozott amortizációval csökkentett nettó érték minden évben alul marad a tárgyi eszköz bruttó, azaz bekerülési értékével szemben. Ezzel párhuzamosan az **elhasználódottság** szintje növekszik, mivel a két mutató között okozati összefüggés van. A mutatószámok megmutatják azt is, hogy a társaság gépparkja kissé elöregedett, melyben közre játszik az is, hogy a 2001-es kiválás óta, a Városgazdálkodási Kft-től örökölt számos gépet megtartott a vállalkozás, és még ma is üzemelteti.

A vállalkozás készletgazdálkodását több mutató segítségével elemezhetjük. A számviteli törvény alapján készletek között kell számon tartani azokat az anyagi eszközöket, amelyek közvetlenül vagy közvetetten szolgálják a vállalkozás tevékenységét és egy éven belül felhasználásra vagy értékesítésre kerülnek.

A kiválasztott mutatószámokkal az átlagos tárolási időt számítottam ki. Az **átlagos anyagtárolási idő** azt fejezi ki, hogy átlagosan hány napi anyagfelhasználásnak megfelelő az anyagkészlet. A számításokból megállapítható, hogy a társaság folyamatosan fejlődött az elmúlt három évben, mely az új, hatékonyabb technológiák bevezetésének köszönhető.

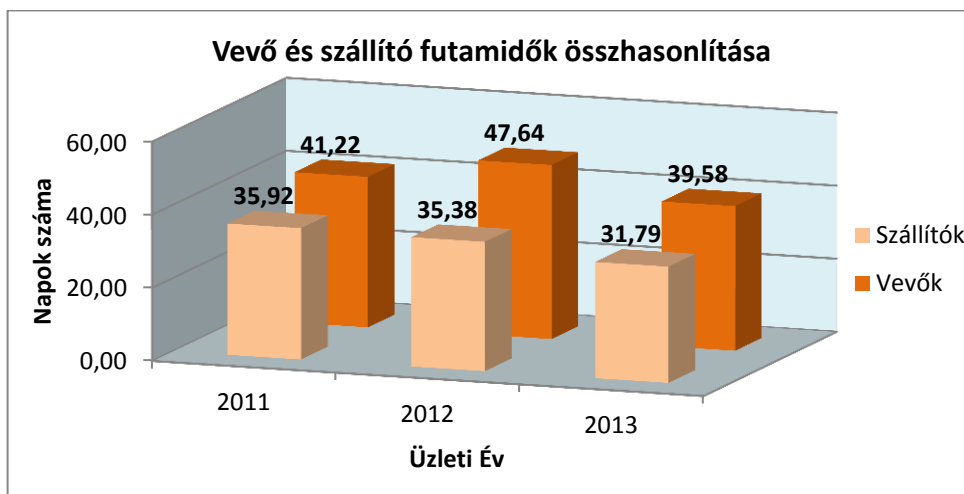
2013-ban a nemzetközi gyakorlatban is elfogadott kritikus szint (30 nap) alá tudta csökkenteni a rendelkezésében álló anyagmennyiséget, ezzel költséget spórolt meg. Az anyagtárolási idő csökkenése azzal is magyarázható, hogy 2013. első negyedévét jellemző szélsőséges időjárás következtében leesett hó- és csapadékmennyiség eltakarításához számos anyagot használt fel, pl. sót, sós homokot, sós fűrészport, homokot és bazalt zúzalékot.

Az **árak átlagos tárolási ideje** az anyagtárolási idő definíciójával azonosítható. Az adatokból megállapítható, hogy a társaság áruinak száma minimális, azaz áruértékesítő tevékenysége elhanyagolható nagyságrendű, így a 0 körüli érték nem zavarja a vállalkozás működését.

A Zala-Depo Kft-nél 2011-2013 években **befejezetlen termelés** nem volt.

A **késztermékek átlagos tárolási ideje** megmutatja, hogy a vállalkozás késztermékei hány napig állnak a vállalkozás rendelkezésében. A mutatószámok alapján meghatározható, hogy 2012-ben a késztermékek átlagosan 3 nappal tovább álltak a társaság raktáraiban, mint az előző időszakban, és ez némi többletköltséget eredményezett, amely a közvetlen termelési költségben meg is mutatkozott. Nagymértékű javulásnak mondható, és a társaság készletgazdálkodásának erőteljes fejlődését mutatja, hogy késztermékek átlagos futamideje 2013-ban az előző időszakhoz képest 13 nappal rövidebb volt, összességében pedig 11 nappal csökkent a vizsgált 3 év alatt, mely javuló kereskedelmi tevékenységre utal.

A megfelelő és valós kép kialakításához a vevőköveteléseket érdemes a szállítói kötelezettségekkel együtt vizsgálni. Az **átlagos vevőfutamidő** azt fejezi ki, hogy a vevők átlagosan hány nap alatt egyenlítik ki a velük szemben fennálló kötelezettségeket, azaz, hogy milyen a fizetési fegyelme. Az **átlagos szállítói futamidő** ezzel szemben azt mutatja meg, hogy a vállalkozásnak mekkora időintervallum áll rendelkezésére, hogy a tartozásait kiegyenlítse. Az utóbbi mutatónál a minél magasabb arány a kedvező, mert minél később kell teljesíteni a fizetési kötelezettséget, annál tovább tudja a vállalkozás használni, forgatni a pénzeszközei között rendelkezésre álló pénzmennyiséget. A vállalkozás akkor a leghatékonyabb, ha a szállítók futamideje meghaladja a vevőkét, ebben az esetben a vevőktől befolyt követelésekből tudjuk finanszírozni a szállítói kötelezettségeinket.

2. ábra, saját szerkesztés

Ezeknek a tényeknek az ismeretében nem kedvező a mutatott kép. A vevő futamidő mindhárom évben meghaladja a szállítói futamidőt, mely likviditás szempontjából nem előnyös. Mindenképpen kedvezőnek mondható, hogy a kintlévőségek 2012-ről 2013-ra 8 nappal korábban befolytak, ennek egyik oka, hogy a közszolgáltatási díjhátralékok adók módjára történő behajtása a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hatáskörébe került, mely hatékonyan hajtotta be a kintlévőségeket, továbbá az év végén kivezetésre került 1,7 millió forintnyi lakossági tartozás. A szállítói kötelezettségek kiegyenlítésére 1 hónap áll a társaság rendelkezésére, likviditási szempontból nem túl kedvező a 2013-ra bekövetkezett 4 napos határidő csökkenés, azonban fizetési nehézségek nem voltak tapasztalhatók a társaság vagyoni helyzetében, melyben jelentős szerepet tölt be a pénzeszközök nagysága is, azaz, hogy a fogóeszközöket jelentős mértékű saját forrásból tudja finanszírozni a vállalkozás.

A pénzeszközök igen magas aránya abból a szempontból kedvező, hogy a társaság gond nélkül tudja teljesíteni az azonnali kötelezettségeket, de hosszú távon a túl sok lekötetlen pénzeszköz bevételkieséshez vezethet.

3.2.2. Jövedelmezőségi helyzet elemzése

A vállalkozás jövedelmezőségi helyzetének vizsgálata kiemelten fontos a komplex elemzés elvégzése során, hiszen ebből nyerhetünk információkat a társaság nyereségességéről, eredményorientáltságáról. A jövedelmezőség elemzése során az eredménykategóriák bármelyikét felhasználhatjuk, melyet valamilyen vetítési alaphoz kell viszonyítani, ezt a

vállalkozás saját maga dönti el. A célszerűen eldöntött mutatókat a számviteli törvény alapján be kell mutatni a kiegészítő mellékletben, illetve az üzleti jelentésben. Az ilyen elemzések legfőbb jellemzői, hogy lehetőséget teremtenek a jövedelmezőség tendenciaszerű elemzéséhez, továbbá tájékoztatást nyújt a felhasználóknak az eredményesség változásáról. (Dr. Bíró Tibor, 2012)

Jövedelmezőség alakulásának vizsgálata			
Megnevezés	2011	2012	2013
	%	%	%
Árbevétel (bevétel) arányos jövedelmezőség			
üzemi üzleti tevékenység eredménye/(ÉNÁ+egyéb bevétel)	9,36	0,89	0,71
szokásos vállalkozási eredmény/(ÉNÁ+egyéb bevétel+pénzügyi műv. bev.)	9,97	0,79	0,93
adózás előtti eredmény/(összes árbevétel+ összes bevétel)	9,97	0,79	0,93
Tőkearányos jövedelmezőség			
Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye/saját tőke	21,36	1,95	1,77
Szokásos vállalkozási eredmény/Saját tőke	22,95	1,74	2,34
Saját tőke arányos jövedelmezőség (ROE)	20,64	0,86	1,23
Eszközarányos jövedelmezőség			
üzemi (üzleti) tevékenység eredménye/ lekötött eszközérték	21,13	1,92	1,91
ROA mutató	14,45	1,05	1,37
ROI mutató	13,00	0,52	0,72
Bérearányos jövedelmezőség			
Bérearányos üzemi jövedelmezőség	41,17	3,80	3,17
1 főre jutó üzemi (üzleti) eredmény	794,99	77,48	67,13
Erőforrás arányos (komplex) jövedelmezőség			
üzemi (üzleti) tevékenység eredménye/(lekötött eszközérték+ bérköltség)	13,96	1,28	1,19

5. táblázat, saját szerkesztés

forrás: a vállalkozás 2011-2013 közötti éves beszámolója

Az **árbevétel arányos jövedelmezőség** megmutatja, hogy a jövedelem mekkora hányada marad meg a vállalkozás tulajdonában, mint eredmény. A vetítési alap minden esetben a vállalkozás bevételeinek kombinációiból tevődik össze.

A kiszámított mutatószámok alapján megállapítható, hogy a társaságnál minden eredménykategória tekintetében rendkívül erőteljes csökkenés következett be 2011-hez képest, az árbevétel nyereségtartalma szinte a 0-hoz konvergál. A jelentős visszaesés oka, hogy csökkent a társaság árbevétele, ezzel párhuzamosan a saját termelésű készletek állománya is, így a romló tendencia már az első eredménykategóriát is jelentősen érinti, mintegy 121 millió forinttal csökkent az a társaság üzemi (üzleti) tevékenységének eredménye 2012-ben 2011-hez viszonyítva. 2013-ban bekövetkezett kismértékű növekedés

a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai csökkenésének köszönhető, ezáltal az eredménykategória az előző évi negatív egyenlegéhez képest kiugró eredménnyel zárult.

Az árbevétel arányos szokásos vállalkozási eredmény és az árbevétel arányos adózás előtti eredmény azonos szinten mozog, mivel rendkívüli műveleteket nem hajtott végre a társaság egyik év viszonylatában sem.

A **tőkearányos jövedelmezőség** vizsgálata során a saját tőkét viszonyítjuk a megfelelő eredménykategóriákhoz.

A tőkearányos jövedelmezőség alakulását tekintve megállapíthatjuk, hogy a korábban látott eredmények itt is megjelennek, hiszen a viszonyítandó eredménykategória megegyezik az árbevétel arányos jövedelmezőségnél használttal. Ennek következtében valamennyi mutató tekintetében romlás tapasztalható, mely egyértelműen jelzi, hogy a tőkegyarapodás lehetőségei igen korlátozottá váltak az elmúlt két évben.

A nemzetközi gyakorlatban kiemelt fontosságú mutató az úgynevezett **ROE mutató**, amely az adózott eredmény és a saját tőke hányadosaként adható meg. A tőke arányos adózott eredmény, vagy a saját tőke arányos jövedelmezőség tájékoztatást nyújthat a vállalkozás menedzsmentjének érdekeltségi rendszeréről, illetve az osztalékfizetési képességről.

Az **eszközarányos jövedelmezőségi mutatók** esetében fontos kritérium, hogy a viszonyítási alapként választott eszközök olyanok legyenek, amelyek az adott eredménykategóriához hozzájárulnak.

Pozitív változás ennél a vizsgálati pontnál sem keletkezett, melynek következtében arra az álláspontra juthatunk, hogy nem kimondottan kedvező a társaság helyzete jövedelmezőségi szempontból.

A **lekötött eszközértékre jutó üzemi eredmény** tekintetében elmondható, hogy 2012-ben az immateriális javak, tárgyi eszközök és készletek együttes értéke több mint 8 millió forinttal megnövekedett, ez azonban az üzemi tevékenység változása miatt nem javított a társaság jövedelmezőségi helyzetén.

Az egyik leggyakoribb eszközjöveldelmezőségi mutató a **ROA mutató**, számítását több módszerrel is elvégezhetjük. Általában az adózás előtti eredményt szokás viszonyítani az eszközök összértékéhez, de úgy is elfogadható, ha viszonyítási alapként a befektetett eszközöket vagy a vállalkozás működő tőkéjét szerepeltetjük.

Ezzel összefüggésben kiszámíthatjuk az úgynevezett **ROI mutatót**, amely a magyar gazdaságban eszközmegtérülési mutatónak nevezendő. Itt már az adózott eredményt vetítjük a vagyoni oldal mérlegfőösszegére. Az eszközarányos adózott eredményt két dolog befolyásolja: az értékesítés jöveldelmezősége alakulása, és az eszközök forgási sebességének változása.

A két mutatót együttesen vizsgálva azt láthatjuk, hogy a várakozásoknak megfelelően a ROA mutató minden évben meghaladja az eszközmegtérülési mutatót, melynek oka, hogy a társaság eleget tett adófizetési kötelezettségének.

Mivel a társaságnál jelentős az élömunka-felhasználás – az átlaglétszám 2013-ban 168 fő - ezért célszerű a **bérrarányos jöveldelmezőséget** is megvizsgálni. Vetítési alapként a bérköltség és a létszám használható.

A mutatók azt sugallják, hogy a 2011-es év kiemelkedően jó, a következő két évben alacsonyabb az arány. A jöveldelmezőségi helyzet vizsgálata során láthatjuk, hogy a bér kapcsán kiszámított mutatók tekintetében következett be a legnagyobb volumenű csökkenés.

A **bérrarányos üzemi jöveldelmezőség** az üzemi (üzleti) tevékenység eredményére jutó bérköltséget mutatja meg. 2011-hez képest 37,37 százalékpontos csökkenés következett be, melynek oka az említett eredménykategória csökkenése, illetve a kis mennyiségű bérköltség növekmény. Ezen az arányon 2013-ban sem sikerült javítani, sőt csökkenés látható, melynek oka, hogy a tárgyévben 9 fővel megnőtt a foglalkoztatottak száma, így az éves bérköltség is.

Az **1 főre jutó üzemi eredmény** levezetése során az üzemi (üzleti) tevékenység eredményét a létszámhoz, azaz a felhasznált elő-munkához viszonyítjuk. 2012-re némi visszaesés tapasztalható, mivel az üzleti eredmény csökkenése mellett 9 fővel kevesebb munkaerőt foglalkoztatott a társaság. 2013-ban ugyan létszám tekintetében a 2011-es év

szintjét tudta produkálni a vállalkozás - 168 fővel -, de az üzemi tevékenység nagyobb mértékű csökkenése miatt az 1 főre jutó eredmény -10,35 százalékponttal alacsonyabb.

Az **erőforrás-arányos, azaz komplex jövedelmezőség** arról tájékoztat, hogy az eredmény mennyire származtatható több erőforrás összehasonlításából. A mutatószám kiszámítása során a viszonyítás alapja a lekötött eszközérték és a bérköltség összege. A 2012-ben bekövetkezett negatív változások fennállása miatt az értékek csökkenő tendenciát mutatnak.

A jövedelmezőségi helyzetet vizsgálva összességében megállapítható, hogy a vizsgálat időszakában erőteljes csökkenés tapasztalható, amelyet az összes kiszámított mutatószám alátámaszt. Javulás lehetősége elsősorban az üzemi tevékenység eredményének növelésében rejlik, mely az adott kategória ráfordításainak szinten tartása mellett a bevételek, illetve kiemelten az aktivált saját teljesítmények értékének emelésével oldható meg.

3.2.3. Hatékonyság elemzése

A komplex elemzés során elkerülhetetlen a gazdasági hatékonyság elemzése, hiszen erőforrásaink egyre szűkebb körben állnak rendelkezésünkre, ezáltal rendkívül fontos azok minél gazdaságosabb felhasználása. Az elemzés során hatékonysági mutatókat számíthatunk, melyek legfőképp a forgási sebességet helyezik előtérbe, azaz, hogy az egyes eszközök milyen időtartam alatt fordulnak meg az adott időszak bevételeiben (árbevételében). Az elemzés tehát a gazdaságosság minél hatékonyabb elérésére helyezi a hangsúlyt, vagyis, hogy egy adott eredményt kisebb erőforrás-ráfordítással érjünk el, vagy adott erőforrás-felhasználással minél nagyobb hozamot produkáljunk. A hatékonyság elemzésének első lépése a hozamok meghatározása.

Hozamok meghatározása			
Megnevezés	2011	2012	2013
Értékesítés nettó árbevétele	1 416 175	1 365 218	1 584 417
- Eladott áruk beszerzési értéke	291	28 418	18 955
- Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke	10 883	12 075	9 321
+ Saját termelésű készletek állományváltozása	91 910	13 327	-27 434
+ Saját előállítású eszközök aktivált értéke	11 009	9 517	7 906
BRUTTÓ TERMELÉSI ÉRTÉK	1 507 920	1 347 569	1 536 613
- Anyagköltség	362 067	360 012	457 119
- Igénybe vett szolgáltatások értéke	349 428	348 335	336 413
ANYAGMENTES TERMELÉSI ÉRTÉK	796 425	639 222	743 081
- Értécsökkenési leírás	76 144	87 814	82 083
NETTÓ TERMELÉSI ÉRTÉK	720 281	551 408	660 998

6. táblázat, saját szerkesztés

forrás: a vállalkozás 2011-2013 közötti éves beszámolója

A hozamok meghatározásánál az értékesítés nettó árbevételéből kell kiindulni, mely magába foglalja a belföldi-, illetve az export értékesítéseket is. Az eredménykategóriát korrigálva az adott időszak csökkentő tételekkel kapjuk a **bruttó termelési értéket**. A bruttó termelési érték a vállalkozás által elért teljes hozamot jelenti az adott üzleti évben. Az adatokból megállapítható, hogy hullámzó teljesítményt nyújtott a társaság a vizsgált három évben. Pozitív tény, hogy 2011-ben a bruttó termelési érték meghaladta az értékesítés nettó árbevételét, azonban a következő két évben az arány csökkent, bár kedvezőnek mondható, hogy 2013-ra 14,03%-kal növekedett a termelési érték az előző időszakhoz képest.

A következő hozamkategória az **anyagmentes termelési érték**, melynek kiinduló pontja a bruttó termelési érték, az anyagköltség és az igénybevett szolgáltatások értékével csökkentve. Az arány itt is hasonlóképpen alakult, mint az imént vizsgált esetben. Kedvezőnek mondható, ha az anyagmentes termelési érték nagyobb ütemben növekszik, mint a bruttó termelési érték. Itt megjegyezhetjük, hogy az igénybevett szolgáltatások értéke évről évre csökkenést mutat, de az anyagköltség nagyobb összegű változása miatt – ami 2013-ban 26,97%-kal meghaladta az előző évit – az anyagmentes termelési érték az utolsó vizsgált évben jócskán meghaladta az előző évben elért eredményt, de ez még mindig elmarad a 2011-es évhez képest. Így összességében megállapítható, hogy a 2013-as üzleti évben a társaság teljesíteni tudta a gyakorlatban megfogalmazott elvárásokat.

A **nettó termelési érték** a nemzeti jövedelemhez való hozzájárulást számszerűsíti, azaz nem más, mint a vállalkozás által létrehozott új érték. Számításánál az anyagmentes termelési értékből vonjuk ki az értékcsökkenési leírás összegét, ami megegyezik a terv szerinti értékcsökkenés költségként elszámolt összegével. A vizsgálat tárgyát képező időszakban eltérő módon változott – először nőtt, majd ehhez képest csökkent - az értékcsökkenési leírás, így a nettó termelési érték is ezzel párhuzamosan alakult, 2012-ben 23,44%-kal csökkent a bázisévhez képest, még 2013-ra – 2012-höz képest - 19,87%-kal nagyobb összegű új értéket hozott létre a társaság.

Többek között ezeket a termelési értékeket felhasználva képezhetünk mutatószámokat a komplex gazdasági hatékonyság elemzésének bemutatására, melyek táblázatba foglalva a következők:

Hatékonyság elemzése			
Megnevezés	2011	2012	2013
Komplex hatékonysági mutató	-	-	-
Parciális hatékonysági mutatók			
Tőkehatékonyság	2,41	2,14	2,41
Termelési költség szint mutatója	0,85	0,94	0,91
<i>Élőmunka-hatékonyság</i>			
1 főre jutó bruttó termelési érték	8 975,71	8 475,28	9 146,51
1 főre jutó nettó termelési érték	4 287,39	3 467,97	3 934,51
<i>Bérhatékonyság</i>			
1 Ft bérköltségre jutó nettó termelési érték	2,22	1,70	1,86
1 Ft személyi jellegű ráfordításra jutó nettó termelési érték	1,51	1,23	1,36
<i>Eszközhatékonyság</i>			
Lekötött eszközök hatékonysága	1,14	0,86	1,12
Tárgyi eszköz-hatékonyság	1,53	1,16	1,46
Készlethatékonyság	4,63	3,41	4,99
Készletforgási mutatók			
Fordulatok száma	9,10	8,44	11,96
Forgási idő	40,10	43,25	30,52

7. táblázat, saját szerkesztés

forrás: a vállalkozás 2011-2013 közötti éves beszámolója

A komplex hatékonysági mutató a vállalkozás erőforrásainak együttes hatékonyságát mutatja meg, melynek kiszámítása során a nettó termelési értéket viszonyítjuk a lekötött eszközérték és a bérköltség hozamelvárással súlyozott összegéhez. A súlyokat a vállalkozás saját maga határozza meg, de megállapítása összefügg az eszközök produktív

élettartamával, illetve az emberi erőforrás ráfordításainak nagyságával. (Dr. Bíró Tibor, 2012)

A kiszámított mutatószámnál az elfogadható mérték 1, illetve 100% feletti. A Zala-Depo Kft. sem a lekötött eszközeivel, sem a bérköltséggel szemben nem fogalmaz meg hozamelvárásokat, ezért ezt a mutatót a társaság hatékonyságának vizsgálata során nem lehet számszerűsíteni.

Megvizsgálható azonban, hogy a társaság milyen hatékonysággal használja fel az egyes erőforrásait, ennek elemzésére a **parciális hatékonysági mutatók** alkalmasak.

A hatékonysági mutatók között nem elhanyagolható jelentőségű az úgynevezett **tőkehatékonysági mutató**, mely azt mutatja meg, hogy egy egységnyi saját tőkére mekkora bruttó hozam (bruttó termelési érték) jut, azaz a saját tőke forgási sebességéről ad tájékoztatást. Nagyságát befolyásolja a tevékenység tőkeigényessége.

A mutatók a vizsgált időszak alatt közel azonos szinten mozogtak. A saját tőke folyamatosan emelkedő tendenciájával a bruttó hozam – a 2012-es év kivételével - lépést tudott tartani.

A **termelési költség szint** a termelési költségek (anyagköltség+igénybe vett szolgáltatások értéke+egyéb szolgáltatások értéke+személyi jellegű ráfordítások+értékesítési leírás) és a bruttó termelési érték hányadosa. Azt mutatja meg, hogy a teljes hozamérték mekkora ráfordítással valósult meg. Értéke akkor kedvező, ha jelentős mértékben elmarad a 100%-tól. Esetünkben megállapítható, hogy bár a mutatószámok minden évben a kritikus szint alatt maradtak, a társaság által létrehozott bruttó hozam csak minimálisan tudta fedezni az adott időszaki ráfordítások összértékét. A társaság megítélésen némiképp javít, hogy 2011-ben 15%-os hozamot ért el a bruttó termelési érték tekintetében, majd a 2012-es holtpont után kismértékben, de szintén a javulás trendje valósult meg.

A parciális hatékonysági mutatók közül fontos az **élőmunka-hatékonyságának vizsgálata**, hiszen ez mutatja meg a vállalkozás humán erőforrásának munkáját. A ráfordítások mértékét a ledolgozott munkaórák, illetve a létszámadatok segítségével tudjuk megállapítani. Esetünkben célszerű a létszámadatokhoz viszonyítani a vállalkozás által elért hozamot, hiszen így tudjuk leghatékonyabban megállapítani, hogy egy dolgozó mekkora

hozamot tudott hozni a vállalkozásnak, ezért ezt a mutatót munkatermelékenységi mutatónak is szokás nevezni.

Az **1 főre jutó bruttó termelési érték** esetében láthatjuk, hogy 2012-ben egy fő munkaező bruttó 500 forinttal kevesebb hozamot hozott a társaságnak, mint a bázisévben, ennek oka a viszonyított két tényezőben együttesen megjelenő változás, azaz, hogy a vállalkozás teljes hozama csökkent, ezzel párhuzamosan 9 fővel kevesebb élömunka-erő felhasználás történt az adott év viszonylatában. A társaság megítélését kedvező irányba befolyásolja, hogy a foglalkoztatottság aránya megegyezik – 169 fővel – a 2011-es évben nyilvántartott élömunka állománnyal, továbbá 2013-as évben a teljes hozam bruttó 170 forinttal nött 2011-hez képest, illetve 7,92 %-kal az előző évhez képest.

Az **egy főre jutó nettó termelési értéknél** egy erőteljes romlás, majd kisebb ütemű javulás következett be. Az előző következtetéssel egyhangúlag az is megállapítható, hogy az utolsó vizsgált üzleti évben a nettó termelési érték nem tudott lépést tartani a teljes hozam változásával, ennek oka a tárgyidőszakot jellemző magas anyagköltség. A ráfordításokkal csökkentett új érték, 2011-hez képest 819 forinttal csökkent, majd 467 forinttal emelkedett, azaz összességében 9,97 %-kal negatív irányba változott.

A **bérhatékonysági mutató** a vállalkozásnál kiáramló bér új értéket létrehozó képességét fejezi ki. Az elemzés fontosságának oka az élömunka-felhasználás költségeinek befolyásoló szerepében keresendő. Ezeket a költségeket a bérköltség és a személyi jellegű ráfordítások tartalmazzák.

Az **1 Ft bérköltségre, illetve személyi jellegű ráfordításra jutó nettó termelési érték** egymással párhuzamosan változott. A 2011-es év eredményét az azt követő 2 évben egyszer sem sikerült meghaladnia, sőt még elérnie sem a létrehozott új értéknek. Ez egyrészt a megváltozott dolgozói létszámra vezethető vissza, mely jelentős mértékben befolyásolta a bérköltséget. A társaság bérigazdálkodását a folyamatosan emelkedő átlagkereset jellemzi. A fizikai dolgozók tekintetében az egy főre jutó átlagkereset 2013-ban bruttó 163 376 forint volt, ez 2011-hez képest 19 862 forintos, azaz 13,84 %-os emelkedést jelent, mely jelentősen kihat a bérköltség és a személyi jellegű ráfordítások összegére. Ezt a ténytet az is alátámasztja, hogy 2012-ben a társaság megvalósította a nettó bér szinten tartására irányuló bérkompenzációt, ami nagy arányú bruttó bérnövekedéssel járt. A szellemi dolgozók esetében azonban az átlagkereset növekmény nem egyértelműen

javulásra mutat. Ez több okra vezethető vissza: 2011-ben a nyugdíjba vonult munkavállalók helyett alacsonyabb bérű dolgozók kerültek felvételre, 2012-ben a kifizetett jutalmak és prémiumok elmaradtak a tervezettől, 2013-ban a vezetői prémiumok teljes egészében elmaradtak.

A kiszámított mutatószámok alapján megállapítható, hogy a társaság bérhatékonysága igen alacsonynak mondható, javításának lehetősége az értékesítés nettó árbevételének emelése, mely a nettó termelési értéket is megnövelné. A tervezésnél fontos odafigyelnie a társaságnak arra is, hogy a bérszínvonal ne haladja meg az árbevételt. Amennyiben a bérhatékonyságon nem sikerül az előbbi eszközökkel javítani, annyiban a társaság elbocsátásokkal, leépítésekkel tud az eredményén javítani.

Az **eszközhatékonysági mutatók** a lekötött, tárgyi és forgóeszközök révén előállított új értéket fejezik ki.

A **lekötött eszközök hatékonysága** 2011-ről 2012-re 24,43%-kal csökkent, 2013-ra viszont az előző évhez képest 30,12%-kal magasabb termelési értéket hozott létre a társaság.

A **tárgyi eszköz-hatékonyság** vizsgálata során azt lehet megállapítani, hogy 2012-ben jelentősen lecsökkent a mutató értéke. Bár a társaság tárgyi eszköz állománya ebben az évben volt a legmagasabb (473 880 ezer forint), a nettó termelési érték nagyobb összegű csökkenése miatt - ami 23,45%-nak felel meg – drasztikusan csökkent a tárgyi eszközök felhasználásának hatékonysága, az árbevétel növekedése nem követte a tárgyi eszközök beszerzésének mértékét. 2013-ban az előző évi arány megfordult, a társaság tárgyi eszközeinek nettó értéke csökkent, elsősorban a műszaki berendezések és az egyéb berendezések, járművek mérlegsor értéke csökkent számottevően, emellett kevesebb volt az adott évi beruházások összértéke. Ezzel párhuzamosan a társaság által létrehozott új érték előző évről tárgyévre 109 590 ezer forinttal, azaz 19,87%-kal növekedett meg.

A **készlethatékonyság** 2012-re jelentős mértékben romlott, melynek oka, hogy a társaság ebben az évben halmozta fel a legtöbb készletet. A vizsgált utolsó évben a társaság készletgazdálkodása nagymértékben javult, mely arra vezethető vissza, hogy a magas arányú anyagfelhasználás, illetve a késztermékek értékesítése következtében előző évről tárgyévre számottevően csökkent – 29 295 ezer forinttal - a készletek állományának

mérlegsora. A készletek hatékonyságának vizsgálata során ide kapcsolhatjuk a **készletek forgási sebességének** elemzését. A mutató azt mutatja meg, hogy a készletek hányszor fordulnak meg, azaz hányszor térülnek meg az értékesítés nettó árbevételében. Minél magasabb az értéke, annál több hozamot tudott elérni a vállalkozás a rendelkezésére álló készletmennyiséggel. Megállapítható, hogy a társaság készletgazdálkodása ingadozó, a legkedvezőbb értéket a 2013-as évben érte el, közel tizenkétszeres fordulatszámot könyvelhetett el a társaság. A **forgási idő** arról ad információt, hogy a készletek árbevételben történő egyszeres fordulata hány napot vesz igénybe a vizsgált időszak napjainak viszonylatában. Negatívum, hogy a 2012-re 3 nappal romlott a forgási idő, de ezt 2013-ra nagyobb mértékben sikerült javítani, 13 nappal gyorsabban futottak át a készletek az árbevételben. Összességében a társaság készletgazdálkodása igen kedvezően alakult a vizsgált 3 évben, hiszen 2011-ről 2013-ra 2,86-szor fordultak meg a készletek, ami közel 10 napos forgási idő csökkenést eredményezett.

Az eszközhatékonysági mutatók alapján megállapítható, hogy a társaság gazdálkodása viszonylag megfelelő, 2013-ra történt javulás mindenképpen pozitív tényként könyvelhető el. Amennyiben a társaság továbbra is emelni kívánja hatékonysági mutatóinak értékét, abban az esetben ezt beruházásokkal, illetve azok aktiválásával, az anyagok hatékonyabb felhasználásával, és a késztermékek gyorsabb forgalmazásával tudja elérni.

3.2.4. Pénzügyi helyzet elemzése

A pénzügyi helyzet vizsgálata a komplex elemzés elvégzése során rendkívül fontos, hiszen ebből nyerhetünk információkat a vállalkozás likviditásáról, azaz fizetési képességéről. Hasonlóan a vagyoni helyzet elemzéséhez, itt is a mérlegből szerezhetünk adatokat. A pénzügyi helyzet átfogó elemzését horizontális mutatószámokkal, likviditási mérleggel, és cash-flow kimutatás segítségével lehet elvégezni.

A legátfogóbb képhez horizontális mutatószámok alkalmazásával juthatunk, hiszen itt mind rövid távon, mind hosszú távon vizsgálhatjuk a vállalkozás fizetőképességét. Hosszú távon az adósságállományt vizsgáljuk, ide tartoznak az éven túli, azaz hosszú lejáratú kötelezettség. Rövid távon a likviditást elemezzük, vagyis az egy éven belüli mobil eszközöket, és azokra fordított forrásokat.

Likviditási mutatók (rövid távú pénzügyi helyzet)			
Megnevezés	2011	2012	2013
Likviditási mutató	3,15	3,06	2,82
Likviditási gyorsráta	2,18	2,16	2,22
Pénzeszköz-likviditás	0,71	0,65	0,75

8. táblázat, saját szerkesztés

forrás: a vállalkozás 2011-2013 közötti éves beszámolója

A likviditási mutatók a rövid távú pénzügyi helyzet vizsgálatára alkalmasak. A mutatók arról adnak tájékoztatást, hogy a vállalkozás forgóeszközei mennyire biztosítják az aktuális, folyó kötelezettségeket.

A **likviditási mutató** azt fejezi ki, hogy a likvid eszközöknek tekintett forgóeszközök értéke hányszorosa az éven belül esedékes kötelezettségeknek. (Blumné Bán Erika, 2011) Fontos megvizsgálni azt is, hogy, melyek a vállalkozás tulajdonában lévő legkevésbé likvid eszközök, hiszen egy esetleges azonnali fizetési kötelezettség esetén fontos, hogy a vállalkozás eleget tudjon ennek tenni. Ennek vizsgálatára a **likviditási gyorsráta** szolgál, mely a készletekkel csökkentett forgóeszközöket viszonyítja a rövid lejáratú kötelezettségekhez. A készletek levonása azonban nem azt jelenti, hogy ez a vállalkozás legkevésbé likvid eleme, hanem azt, hogy bizonyos elemei szükségesek a vállalkozás működésének fenntartásához.

A vállalkozás abban az esetben minősül fizetőképesebbnek, ha a likvid eszközök nagysága meghaladja a rövid lejáratú kötelezettségek értékét.

Számszerűsíthető az úgynevezett **pénzeszköz-likviditás**, mely pénzeszközök és a rövid lejáratú kötelezettségek hányadosa. Ez megmutatja, hogy a pénzeszközök milyen mértékben nyújtanak fedezetet az éven belül esedékes kötelezettségekre.

A mutatók alapján megállapítható, hogy a társaság pénzügyi helyzete rendkívül stabil. A likviditási mutatók alapján azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a társaság fizetőképessége rövid távon teljesen biztosított. Az értékek jóval felülmúlják az elvárt 130%-ot, az azonnal mobilizálható eszközök háromszorosan biztosítják a rövid lejáratú kötelezettségeket. A csökkenő tendencia nem túl kedvező jelenség, de a kismértékű romlás még így sem vezetett a társaság fizetőképtelenségéhez.

A likviditási gyorsráta megmutatja, hogy a vállalkozás jelentős nagyságú készletállománya ellenére még mindig nagyon magas szinten van a társaság likviditása, a fizetőképesség kétszeres arány körül mozog.

A **pénzeszköz-likviditás** is kiegyensúlyozott. Azonban 2012-höz képesti növekedés nem feltétlenül kedvező jelenség, mivel arra utal, hogy a vállalkozásnál egyre nagyobb a lekötetlen pénzeszközök aránya, mely hosszú távon bevételkieséshez vezet a befektetési többlethozam elmaradása miatt.

Adósságállomány vizsgálata (hosszú távú pénzügyi helyzet)			
Megnevezés	2011	2012	2013
	%	%	%
Saját tőke aránya	100,00	99,47	100,00
Adósságállomány aránya	0,00	0,53	0,00
Adósságállomány fedezettsége	0,00	188,42	0,00
Adósságszolgálat fedezeti mutatója	0,00	27,86	0,00

9. táblázat, saját szerkesztés

forrás: a vállalkozás 2011-2013 közötti éves beszámolója

Az adósságállomány fogalma alatt az egy éven túli kötelezettségeket értjük, ide tartoznak a hátrasorolt és a hosszú lejáratú kötelezettségek.

Az adósságállomány aránya kifejezi az adósságállomány és az összes forrás arányát. Tehát a mutató segítségével a tartós források szerkezetének vizsgálata lehetséges.

Mivel a társaságnak hosszú lejáratú kötelezettsége csupán 2012-ben került kimutatásra – 3 347 ezer forint értékben – ezért csak erre az évre tudjuk elvégezni vizsgálódásunkat, hiszen 2013. üzleti év fordulónapjáig teljes egészében visszatörlesztette azt. Az **adósságállomány aránya** azt fejezi ki, hogy a tartós forrásokon belül mekkora arányt képvisel az idegen forrás. Ezzel összefüggésben számítható a **saját tőke aránya**, mely megmutatja, hogy saját tőke mekkora hányadot ölel fel a finanszírozás szempontjából. A mutatók alapján megállapíthatjuk, hogy az idegen forrás elhanyagolható nagyságrendű 2012-ben, mely az egyéb hosszú lejáratú kötelezettség rendezésének révén a 2013-as év zárlatában már nem szerepel. Ez arra utal, hogy a társaság átmeneti likviditási problémáit, azaz a befektetett eszközök finanszírozását tartós forrásból küszöbölte ki.

Az **adósságállomány fedezettsége** megmutatja, hogy a saját tőke milyen mértékben nyújt fedezetet a hosszú lejáratú kötelezettségekre. Azt mondhatjuk, hogy a saját tőke többszörösen fedezi a hosszú lejáratú kötelezettségek összegét.

Az **adósságszolgálat fedezeti mutatója** arról ad információt, hogy a vállalkozás a következő évi esedékes törlesztő részletet kellő biztonsággal tudja-e teljesíteni. A mutató

azt jelzi, hogy a képződő források teljes biztonsággal fedezik a vállalkozás esedékes törlesztési kötelezettségének összegét. (Kresalek Péter, 2012)

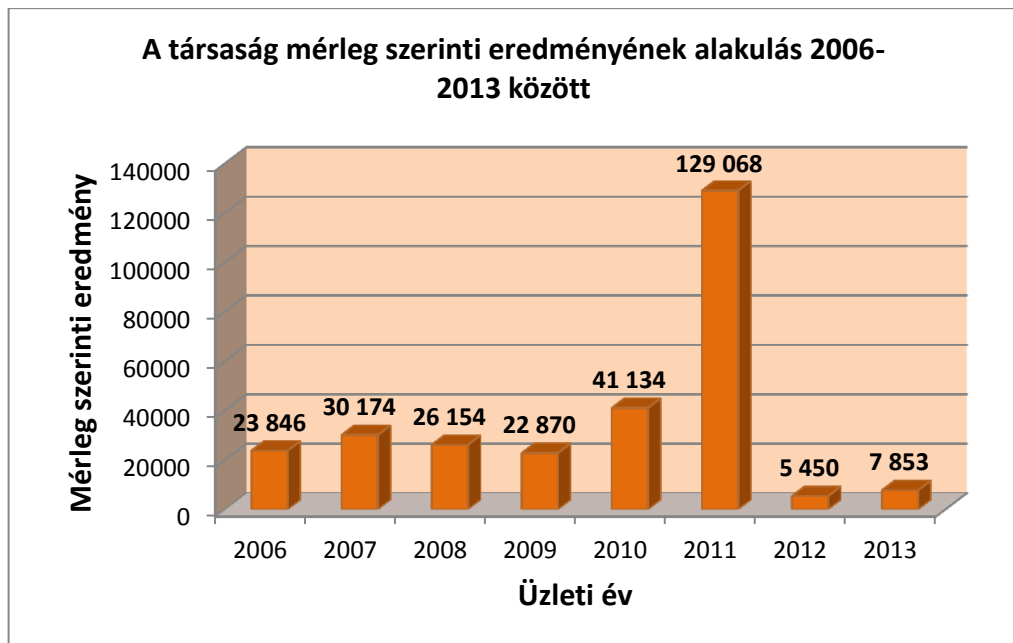
4. Összegzés, értékelés

Dolgozatom célja a Zala-Depo Hulladékgazdálkodási és Környezetvédelmi Kft. - a térség egyik meghatározó gazdasági szereplője - gazdálkodásának bemutatása. A vagyoni, jövedelmezőségi, hatékonysági és pénzügyi elemzést a 2011. január 1. – 2013. december 31. időszakra végeztem el.

Számításaimhoz az adott évi beszámolókból szereztem adatokat, a mutatószámokat a mérleg és az eredménykimutatás adatainak felhasználásával képeztem, következtetéseimet a kiegészítő melléklet, az üzleti jelentés és a felhasznált irodalom alapján tettem meg.

Vizsgálódásom minden elemzési területre részben kiterjed, dolgozatomban megállapításaimmal szeretném segíteni a cégvezetés munkáját a minél hatékonyabb gazdálkodás előmozdítása érdekében, illetve egy átfogó képet biztosítani az elmúlt három év eredményeiről.

Összességében megállapítható, hogy társaság működése stabil. Bár az első vizsgált évhez képest csak csekély mértékben merült fel javulás egy-egy elemzési területen, sőt inkább romlás tapasztalható. Fontos azonban megjegyezni azt, hogy a 2011-es üzleti év rendkívül kiemelkedő volt a társaság életében, hiszen ebben az évben tudta produkálni fennállásának legmagasabb mérleg szerinti eredményét.

3. ábra, saját szerkesztés

Az is megállapítható, hogy a társaság eredményessége 2013-ra ismét javulásnak indult, és várhatóan ez a tendencia folytatódik a következő években is. A jövőben azonban a társaságnak figyelembe kell vennie, hogy a hulladékszállítási közszolgáltató alvállalkozójaként árbevételének jelentős része a Közszolgáltató Kft-től származik, melynek a hatósági díjmegállapítás miatt jelentős tartozásállománya halmozódhat fel. Ez a probléma a jövőben a Zala-Depo Kft. likviditását jelentősen befolyásolni fogja. Előre vetíthető azonban, hogy a társaság a jövőben is kiemelt prioritású szolgáltató marad, így működése továbbra sem veszélyeztetett az átmeneti problémák ellenére sem.

5. Felhasznált források, mellékletek

1. Anon., dátum nélk. *Mimi Gazdasága.* [Online]
Available at: http://www.mimi.hu/gazdasag/cash_pool.html
[Hozzáférés dátuma: 14 március 2015].
2. Anon., dátum nélk. *PwC Magyarország hivatalos honlapja.* [Online]
Available at: <http://www.pwc.com/hu/hu/sajtoszoba/2012/vesztesek-nyertesek-es-akiknek-mindegy.jhtml>
[Hozzáférés dátuma: 4 április 2015].
3. Blumné Bán Erika, K. P. P. J., 2011. *A vállalati elemzés alapismeretei.* Budapest: Saldo Kiado.
4. *CLXXXV. törvény 39 §. (2) bekezdés* (2012).
5. Dr. Bíró Tibor, K. P. D. P. J. D. S. I., 2012. *A vállalkozások tevékenységének komplex elemzése.* Budapest: Perfekt Kiadó.
6. Európai Bizottság, 2001. *Zöld Könyv.* hely nélk.: ismeretlen szerző
7. Kresalek Péter, D. P. J., 2012. *Példatár és feladatgyűjtemény a vállalkozások tevékenységének komplex elemzéséhez.* Budapest: Perfekt Kiadó.
8. *Magyarország Alaptörvénye XXI. cikk* (2011).
9. Zala-Depo Kft., dátum nélk. *Zala-Depo Hulladékgazdálkodási és Környezetvédelmi Kft. hivatalos honlapja.* [Online]
Available at: <http://www.zaladepo.hu/jatek.html>
[Hozzáférés dátuma: 26 február 2015].
10. Zala-Depo Kft., dátum nélk. *Zala-Depo Kft. hivatalos honlapja.* [Online]
Available at: <http://www.zaladepo.hu/tevekenysegek/tevekenysegek7.html>
[Hozzáférés dátuma: 6 március 2015].

11. Zalai Közszolgáltató Nonprofit Kft., dátum nélk. *Zalai Közszolgáltató Nonprofit Kft.* hivatalos honlapja. [Online] Available at: <http://www.zkn.hu/szelektiv.html> [Hozzáférés dátuma: 3 március 2015].

Mellékletek

1. sz. melléklet: A Zala-Depo Kft. mérlege 2011-2013 között (adatok ezer forintban)

Sor-szám	A tétel megnevezése	2011	2012	2013
a	b	c	d	e
1	A. Befektetett eszközök	477 985	480 087	458 957
2	I. IMMATERIÁLIS JAVAK	6 089	4 757	5 046
3	Alapítás-átszervezés aktivált értéke			
4	Kísérleti fejlesztés aktivált értéke			
5	Vagyoni értékű jogok			1 518
6	Szellemi termékek	6 098	4 757	3 528
7	Üzleti vagy cégérték			
8	Immateriális javakra adott előlegek			
9	Immateriális javak értékhelyesbítése			
10	II. TÁRGYI ESZKÖZÖK	470 446	473 880	452 461
11	Ingatlanok és a kapcsolódó vagyoni értékű jogok	152 030	152 850	155 867
12	Műszaki berendezések, gépek, járművek	283 289	277 940	261 413
13	Egyéb berendezések, felszerelések, járművek	21 990	25 115	20 580
14	Tenyészállatok			
15	Beruházások, felújítások	13 137	17 975	14 601
16	Beruházásokra adott előlegek			
17	Tárgyi eszközök értékhelyesbítése			
18	III. BEFEKTETETT PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK	1 450	1 450	1 450
19	Tartós részesedés kapcsolt vállalkozásban			
20	Tartósan adott kölcsön kapcsolt vállalkozásban			
21	Egyéb tartós részesedés	1 450	1 450	1 450
22	Tartósan adott kölcsön egyéb részesedési viszonyban álló vállalkozásban			
23	Egyéb tartósan adott kölcsön			
24	Tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapír			
25	Befektetett pénzügyi eszközök értékhelyesbítése			
26	Befektetett pénzügyi eszközök értékelési különbözete			

27	B. Forgóeszközök	505 460	552 146	630 539
28	I. KÉSZLETEK	155 600	161 765	132 470
29	Anyagok	42 511	38 087	35 421
30	Befejezetlen termelés és félkész termékek			
31	Növendék-, hízó- és egyéb állatok			
32	Késztermékek	111 163	120 548	91 501
33	Áruk	1 926	3 130	5 548
34	Készletekre adott előlegek			
35	II. KÖVETELÉSEK	235 849	273 105	331 046
36	Követelések áruszállításból és szolgáltatásból (vevők)	203 094	226 294	218 225
37	Követelések kapcsolt vállalkozással szemben	9 902	14 737	43 873
38	Követelések egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozásokkal szemben			
39	Váltókövetelések			
40	Egyéb követelések	22 853	32 074	68 948
41	Követelések értékelési különbözete			
42	Származékos ügyletek pozitív értékelési különbözete			
43	III. ÉRTÉKPAPÍROK	0	0	0
44	Részesedés kapcsolt vállalkozásban			
45	Egyéb részesedés			
46	Saját részvények, saját üzletrészek			
47	Forgatási célú hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok			
48	Értékpapírok értékelési különbözete			
49	IV. PÉNZESZKÖZÖK	114 011	117 276	167 023
50	Pénztár, csekkek	91	815	325
51	Bankbetétek	113 920	116 461	166 698
52	C. Aktív időbeli elhatárolások	9 487	14 228	5 776
53	Bevételek aktív időbeli elhatárolása	664	6 828	11
54	Költségek, ráfordítások aktív időbeli elhatárolása	8 823	7 400	5 765
55	Halasztott ráfordítások			
56	Eszközök összesen	992 932	1 046 461	1 095 272

(folytatás az előző oldalról)

Sor-szám	A tétel megnevezése	2011	2012	2013
a	b	c	d	e
57	D. Saját tőke	625 203	630 653	638 506
58	I. JEGYZETT TŐKE	95 000	95 000	95 000
59	ebből: visszavásárolt tulajdoni részesedés névértéken			
60	II. JEGYZETT, DE MÉG BE NEM FIZETETT TŐKE (-)			
61	III. TŐKETARTALÉK	771	771	771
62	IV. EREDMÉNYTARTALÉK		529 432	534 882
63	V. LEKÖTÖTT TARTALÉK			
64	VI. ÉRTÉKELESI TARTALÉK	0	0	0
65	Értékhelyesbítés értékelési tartaléka			
66	Valós értékelés értékelési tartaléka			
67	VII. MÉRLEG SZERINTI EREDMÉNY	129 068	5 450	7 853
68	E. Céltartalékok	191 413	225 000	225 000
69	Céltartalék a várható kötelezettségekre			
70	Céltartalék a jövőbeni költségekre	191 413	225 000	225 000
71	Egyéb céltartalék			
72	F. Kötelezettségek	160 369	183 929	223 900
73	I. HÁTRASOROLT KÖTELEZETTSÉGEK	0	0	0
74	Hátrasorolt kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben			
75	Hátrasorolt kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben			
76	Hátrasorolt kötelezettségek egyéb gazdálkodóval szemben			
77	II. HOSSZÚ LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK	0	3 347	0
78	Hosszú lejáratra kapott kölcsönök			
79	Átváltoztatható kötvények			
80	Tartozások kötvénykibocsátásból			
81	Beruházási és fejlesztési hitelek			
82	Egyéb hosszú lejáratú hitelek			
83	Tartós kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben			
84	Tartós kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben			
85	Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek		3 347	
86	III. RÖVID LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK	160 369	180 582	223 900
87	Rövid lejáratú kölcsönök			
88	ebből: az átváltoztatható kötvények			
89	Rövid lejáratú hitelek			
90	Vevőktől kapott előlegek		15	15
91	Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók)	92 781	74 168	94 579
92	Váltótartozások			

93	Rövid lejáratú kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben	1 219	1 395	911
94	Rövid lejáratú kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben			
95	Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	663 369	105 004	128 395
96	Kötelezettségek értékelési különbözete			
97	Származékos ügyletek negatív értékelési különbözete			
98	G. Passzív időbeli elhatárolások	15 947	6 879	7 866
99	Bevételek passzív időbeli elhatárolása	23		17
100	Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása	15 924	6 879	7 849
101	Halasztott bevételek			
102	Források összesen	992 932	1 046 461	1 095 272

(folytatás az előző oldalról)

2. sz. melléklet: A Zala-Depo Kft. eredménykimutatása 2011-2013 között (adatok ezer forintban)

Sor-szám	A tétel megnevezése	2011	2012	2013
a	b	c	d	e
1	1 Belföldi értékesítés nettó árbevétele	1 210 819	1 179 711	1 363 571
2	2 Exportértékesítés nettó árbevétele	205 356	185 507	220 846
3	I. Értékesítés nettó árbevétele (01+02)	1 416 175	1 365 218	1 584 417
4	3 Saját termelésű készletek állományváltozása ±	91 910	13 327	-27 434
5	4 Saját előállítású eszközök aktivált értéke	11 009	9 517	7 906
6	II. Aktivált saját teljesítmények értéke (±03+04)	102 919	22 844	-19 528
7	III. Egyéb bevételek	10 014	15 312	12 075
8	ebből: visszaírt értékvesztés	516	408	302
9	5 Anyagköltség	362 067	360 012	457 119
10	6 Igénybe vett szolgáltatások értéke	349 428	348 335	336 413
11	7 Egyéb szolgáltatások értéke	19 690	19 506	33 212
12	8 Eladott áruk beszerzési értéke	291	28 418	18 955
13	9 Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke	10 883	12 075	9 321
14	IV. Anyagjellegű ráfordítások (05+06+07+08+09)	742 359	768 346	855 020
15	10 Bérköltség	324 429	324 293	355 882
16	11 Személyi jellegű egyéb kifizetések	58 276	34 288	34 220
17	12 Bérjárulékok	93 875	88 799	95 664
18	V. Személyi jellegű ráfordítások (10+11+12)	476 580	447 380	485 766
19	VI. Értékcsökkenési leírás	76 144	87 814	82 083
20	VII. Egyéb ráfordítások	100 466	87 515	142 818
21	ebből: értékvesztés	22 672	15 117	13 151
22	A. ÜZEMI (ÜZLETI) TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE (I±II+III-IV-V-VI-VII)	133 559	12 319	11 277

23	13	Kapott (járó) osztalék és részesedés			
24		ebből: kapcsolt vállalkozástól kapott			
25	14	Részesedések értékesítésének árfolyamnyeresége			
26		ebből: kapcsolt vállalkozástól kapott			
27	15	Befektetett pénzügyi eszközök kamatai, árfolyamnyeresége			
28		ebből: kapcsolt vállalkozástól kapott			
29	16	Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek	5 481	2 294	2 263
30		ebből: kapcsolt vállalkozástól kapott			
31	17	Pénzügyi műveletek egyéb bevételei	7 420	3 845	3 850
32		ebből: értékelési különbözet			
33		VIII. Pénzügyi műveletek bevételei (13+14+15+16+17)	12 901	6 139	6 113
34	18	Befektetett pénzügyi eszközök árfolyamvesztése			
35		ebből: kapcsolt vállalkozásnak adott			
36	19	Fizetendő kamatok és kamatjellegű ráfordítások		351	815
37		ebből: kapcsolt vállalkozásnak adott			
38	20	Részesedések, értékpapírok, bankbetétek értékvesztése			
39	21	Pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai	2 964	7 108	1 623
40		ebből: értékelési különbözet			
41		IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai (18+19+20+21)	2 964	7 459	2 438
42		B. PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE (VIII-IX)	9 937	-1 320	3 675
43		C. SZOKÁSOS VÁLLALKOZÁSI EREDMÉNY (±A±B)	143 496	10 999	14 952
44		X. Rendkívüli bevételek			
45		XI. Rendkívüli ráfordítások			
46		D. RENDKÍVÜLI EREDMÉNY (X-XI)	0	0	0
47		E. ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY (±C±D)	143 496	10 999	14 952
48		XII. Adófizetési kötelezettség	14 428	5 549	7 099
49		F. ADÓZOTT EREDMÉNY (±E-XII)	129 068	5 450	7 853
50	22	Eredménytartalék igénybe vétele osztalékra, részesedésre			
51	23	Jóváhagyott osztalék, részesedés			
52		G. MÉRLEG SZERINTI EREDMÉNY (±F+22- 23)	129 068	5 450	7 853

(folytatás az előző oldalról)

3. sz. melléklet: Képletgyűjtemény

1. Tőkeellátottság = $\frac{\text{Saját tőke}}{\text{Források összesen}} \times 100$
2. Tőkearányos mérleg szerinti eredmény 1 = $\frac{\text{Mérleg sz. eredmény}}{\text{Jegyzett tőke}} \times 100$
3. Tőkearányos mérleg szerinti eredmény 2 = $\frac{\text{Mérleg sz. eredmény}}{\text{Saját tőke}} \times 100$
4. Használhatósági fok = $\frac{\text{Tárgyi eszközök nettó értéke}}{\text{Tárgyi eszközök bruttó értéke}} \times 100$
5. Elhasználódottság mértéke = $100 - \text{Használhatósági fok}$
6. Átlagos anyagtárolási idő = $\frac{\text{Anyagkészlet}}{1 \text{ napi anyagköltség}}$
7. Áruk átlagos tárolási ideje = $\frac{\text{Áruk}}{1 \text{ napi ELÁBÉ és eladott (közvetített) szolgáltatások értéke}}$
8. Befejezetlen term. átlagos futamideje = $\frac{\text{Befejezetlen termelés és félkész termékek}}{1 \text{ napi közvetlen termelési költség}}$
9. Késztermékek átlagos tárolási ideje = $\frac{\text{Késztermékek}}{1 \text{ napi közvetlen termelési költség}}$
10. Átlagos vevőfutamidő = $\frac{\text{Vevők - Áfa}}{1 \text{ napi értékesítés nettó árbevétele}}$
11. Átlagos szállítói futamidő = $\frac{\text{Szállítók - Áfa}}{1 \text{ napi anyagjellegű ráfordítás}}$
12. Pénzeszközök nagysága = $\frac{\text{Pénzeszközök}}{1 \text{ napi értékesítés nettó árbevétele}}$
13. Saját tőke arányos jövedelmezőség (ROE) = $\frac{\text{Adózott eredmény}}{\text{Saját tőke}} \times 100$
14. ROA mutató = $\frac{\text{Adózás előtti eredmény}}{\text{Eszközök összesen}} \times 100$

15. ROI mutató = $\frac{\text{Adózott eredmény}}{\text{Eszközök összesen}} \times 100$
16. Béarányos üzemi jövedelmezőség = $\frac{\text{Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye}}{\text{Béreköltség}}$
17. 1 főre jutó üzemi (üzleti) eredmény = $\frac{\text{Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye}}{\text{Létszám}}$
18. Komplex hatékonysági mutató = $\frac{\text{Nettó termelési érték}}{\text{Lekötött eszk. értéke x hozamelvárás + bérektg x hozamelvárás}}$
19. Tőkehatékonyság = $\frac{\text{Bruttó termelési érték}}{\text{Saját tőke}}$
20. 1 főre jutó bruttó termelési érték = $\frac{\text{Bruttó termelési érték}}{\text{Létszám}}$
21. 1 főre jutó nettó termelési érték = $\frac{\text{Nettó termelési érték}}{\text{Létszám}}$
22. 1 Ft béreköltségre jutó nettó termelési érték = $\frac{\text{Nettó termelési érték}}{\text{Béreköltség}}$
23. 1 Ft személyi jellegű ráfordításra jutó nettó termelési érték = $\frac{\text{Nettó termelési érték}}{\text{Személyi jellegű ráfordítások}}$
24. Lekötött eszközök hatékonysága = $\frac{\text{Nettó termelési érték}}{\text{Lekötött eszközérték}}$
25. Tárgyi eszköz-hatékonyság = $\frac{\text{Nettó termelési érték}}{\text{Tárgyi eszközök}}$
26. Készlethatékonyság = $\frac{\text{Nettó termelési érték}}{\text{Készletek}}$

27. Fordulatok száma = $\frac{\text{Értékesítés nettó árbevétele}}{\text{Készletek}}$
28. Forgási idő = $\frac{\text{Vizsgált időszak napjainak száma}}{\text{Fordulatszám}}$
29. Likviditási mutató = $\frac{\text{Forgóeszközök}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}}$
30. Likviditási gyorsráta = $\frac{\text{Forgóeszközök} - \text{Készletek}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}}$
31. Pénzeszköz-likviditás = $\frac{\text{Pénzeszközök}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}}$
32. Saját tőke aránya = $\frac{\text{Saját tőke}}{\text{Saját tőke} + \text{Adósságállomány}}$
33. Adósságállomány aránya = $\frac{\text{Adósságállomány}}{\text{Saját tőke} + \text{Adósságállomány}} \times 100$
34. Adósságállomány fedezettsége = $\frac{\text{Saját tőke}}{\text{Adósságállomány}} \times 100$
35. Adósságszolgálat fedezeti mutatója = $\frac{\text{Adózott eredmény} + \text{értékcsökkenési leírás}}{\text{Hátrasorolt kötelezettségek} + \text{Hosszú lejáratú kötelezettségek esedékes törlesztő részlete}} \times 100$

Beszámoló a szakmai gyakorlaton végzett
tevékenységekről

Tartalomjegyzék

1. A Zala-Depo Kft. bemutatása.....	1
2. A vevőállomány és kintlévőségkezelés	2
2.1. Fizetési módok	2
2.2. Fizetési feltételek	2
2.3. Számlázás gyakorisága és fizetési határidők.....	3
2.4. Kintlévőségkezelés, a vevők késedelmes fizetése esetén szükséges teendők.....	3
3. A társaság adójogi státusza.....	5
4. Pénzügyi terv, tervezési módszerek, tervek tartalma	7
5. Felhasznált források.....	8

1. A Zala-Depo Kft. bemutatása

A Zala-Depo Kft 2001. szeptember 28-án jött létre a Városgazdálkodási Kft-ből való kiválással. A társaság tulajdonosa 100%-ban Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata. A társaság főként hulladékszállítással és elhelyezéssel, hulladék-előkezeléssel és hulladékkereskedelemmel foglalkozik, de végez útépítési, útfelújítási, épületbontási és tereprendezési munkákat, továbbá ellátja a hó eltakarítási és síkosság-mentesítési tevékenységet.

Megalakulásától fogva a hulladékgazdálkodás területén közszolgáltatóként végezte tevékenységét egészen 2014. június 30-ig, amikor a Zalai Közszolgáltató Nonprofit Kft. vette át ezt a feladatot a törvényi szabályozás változása miatt. Azóta a Zala-Depo Kft. az említett cég alvállalkozójaként végzi a hulladékkezelést a közszolgáltatás területén.

A Városgazdálkodási Kft-től megörökölt gépparkot az elmúlt évek során beruházásokkal és felújításokkal sikerült bővíteni és fejleszteni. Ezek révén a társaság hatékonyabban tudja végezni tevékenységét, és a korábbiakhoz képest többféle tevékenységet is el tud látni.

A hulladékok előkezelését a társaság két telephelyen is végzi. A búslakpusztai telephelyen válogatócsarnokot üzemeltet. Itt történik a műanyag és papír válogatása, bálázása, és komposzt előállítás, Zalaegerszeg Alkotmány úti telephelyen pedig minden más szelektíven gyűjtött hulladék előkezelése. A begyűjtött és előkezelt hulladékot folyamatosan értékesítik nem csak hazai, hanem külföldi partnereknek is.

14 hetes gyakorlatom a Zala-Depo Kft-nél töltöttem, ahol számos tapasztalatra tettem szert. Megismerkedtem többek között a vállalkozás által végzett tevékenységekkel, vevőállományával, adójogi státuszával, adónyilvántartásával, bizonylati rendjével és egy kicsit beleláttam a mindennapi gyakorlati működésébe is.

A gyakorlati helyen eltöltött tevékenységekről készített beszámolómban a társaság vevőállományát, illetve kintlévőséginek kezelését, adójogi státuszát, és az üzleti terv készítés folyamatát szeretném bemutatni.

2. A vevőállomány és kintlévőségkezelés

2.1. Fizetési módok

A vevőállománnyal kapcsolatban fontos a **fizetési módok** és fizetési feltételek megemlítése.

Négy fizetési módozatot alkalmaz a társaság:

- készpénz
- csekk
- átutalás
- csoportos beszedés

Készpénzes fizetési módot egyedi értékesítéseknél alkalmaznak, ilyen például a hulladékgyűjtő edényzet értékesítése vagy az egyedi, eseti hulladékgyűjtő konténeres hulladékszállítás rendelése. Csekkes, illetve átutalásos fizetési módot a szerződéses jogviszonyoknál alkalmazzák, a lakosság és a vállalkozások egyaránt választhatják. A csekkes mód a Kft. számára drágább, mivel az előállításnak, a postai és banki pénzátfutásnak is jelentős költsége van, továbbá hosszabb a pénz beérkezésének átfutási ideje is. Csoportos beszedést szintén a szerződéses jogviszonyban állók esetében alkalmazzák. E fizetési módozatot a lakosság és a társasházak választják. A Zala-Depo Kft. indítja a bank felé a megbízást (az ügyfél előzetes banki felhatalmazása alapján), aki ezt követően leemeli az ügyfél folyószámlájáról a társaság által kiszámlázott, és beszedésre megjelölt összeget. A csoportos beszedés az ügyfelek számára egy kényelmesebb, gyorsabb fizetési mód – nem kell figyelni a számlák befizetésére -, a társaság számára pedig folyamatos, rendszeres és tervezhető likviditást jelent.

2.2. Fizetési feltételek

A **fizetési feltételeket** a közszolgáltatási jogviszonyban a Hulladékról (korábban Hulladékgazdálkodásról) szóló törvény és az önkormányzati rendeletek állapították meg. Így például a fizetendő díj összegét, a fizetési határidőt, a számlázási gyakoriságot és azt, hogy milyen kedvezményt adhat a szolgáltató. Egyéb esetekben ezeket a kritériumokat a felek határozzák meg.

A társaság által alkalmazott díjak tárgyév elején kerülnek megállapításra, de egyedi, nagy összegű munka esetén vagy piacszervezési céllal a korábban megállapított ártól való eltérés megengedett.

2.3. Számlázás gyakorisága és fizetési határidők

A társaság gyakorlatában számlázási gyakoriság és a fizetési határidők többfélék. Van negyedéves, havi és eseti számlázás. A Zala-Depo Kft. különböző típusú számlákat bocsát ki, melyeknek fizetési határideje eltérő:

- Nemzetközi számlák esetében a Kft. eseti számlákat bocsát ki. Külföldre a szelektív gyűjtésből származó hulladékot – műanyagot, papírt – értékesíti a társaság. Körülbelül 5 állandó külföldi vevővel áll kapcsolatban a Zala-Depo Kft.
- Hulladékszállításból adódó számlák esetén szükséges a szerződéses kapcsolat a két fél között, mely meghatározott időre szól. Folyamatos teljesítés esetén a számlázás gyakorisága negyedéves és utólagos. Ilyen számlákat állítanak ki például építési, bontási törmelékek szállításánál.
- Havi, utólagos számlázás abban az esetben van, ha az ügyfél bejelentéses edényürítésre köt szerződést. A fizetési határidő átlagosan 10 nap. Nagyobb cégek, polgármesteri hivatalok esetén 15, illetve 30 napos fizetési határidőt állapított meg a társaság. 15 napos határidőt 5, 30 napos határidőt 10 cég esetében ad a Kft. Hosszabb, 30 napos fizetési határidő a nagyobb volumenű beruházásoknál alkalmazandó, például útépitést bonyolító cégekkel.
- A Zala-Depo Kft.-nél telephely bérbeadásból származó bérleti díj számlázása tárgyhónapban történik.

Folyamatos teljesítés esetén a tárgyidőszakot követő hónap 15. napjáig, eseti megbízáskor a teljesítéstől számított 15. napig állítják ki a számlát.

2.4. Kintlévőségkezelés, a vevők késedelmes fizetése esetén szükséges teendők

A társaság számára rendkívül fontos a kintlévőség-állomány folyamatos és naprakész figyelése, hiszen a társaság fizetőképessége, működése függ ettől. A közszolgáltatás kötelező jellegéből adódóan a szolgáltatást a társaságnak minden esetben el kellett végezni,

a számlát kibocsátotta a társaság, de az ügyfelek nem fizetése miatt a kintlévőség folyamatosan halmozódott az évek során.

A lejárt követelések kezelése szempontjából érdemes az ügyfélcsoportokat külön kezelni, ezen belül lakossági és közületi ügyfeleket, illetve a közszolgáltatásból és nem közszolgáltatásból lévő kintlévőségeket is külön kezelik.

A Zala-Depo Kft. 2014.06.30-ig közszolgáltatóként is tevékenykedett a hulladékgazdálkodás területén. Ez azért fontos, mert a közszolgáltatási tevékenységgel kapcsolatos kintlévőségek kezelését a 2012. évi CLXXXV., Hulladékról szóló törvény 52 §- a szabályozza: *„(1) A hulladékgazdálkodási közszolgáltatás igénybevételéért az ingatlanhasználót terhelő díjhátralék és az azzal összefüggésben megállapított késedelmi kamat, valamint a behajtás egyéb költségei adók módjára behajtandó köztartozásnak minősülnek.*

(2) A díjhátralék keletkezését követő 30 napon belül a közszolgáltató vagy a követelés egyéb jogosultja (a továbbiakban együtt: a követelés jogosultja) felhívja az ingatlanhasználó figyelmét a díjfizetési kötelezettségének elmulasztására, és felszólítja annak teljesítésére.

(3) A felszólítás eredménytelensége esetén a díjhátralék megfizetésének esedékességét követő 45. nap elteltével a követelés jogosultja - a felszólítás megtörténtének igazolása mellett - a díjhátralék adók módjára történő behajtását a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál (a továbbiakban: NAV) kezdeményezi.

(4) A NAV - a kezdeményezés kézhezvételétől számított 8 napon belül - jogszabályban meghatározottak szerint intézkedik a díjhátralék, a késedelmi kamat és a felmerült költségek behajtása érdekében. A behajtott díjhátralékot, késedelmi kamatot, valamint a követelés jogosultjának ezzel kapcsolatban felmerült és behajtott költségeit a NAV 8 napon belül átutalja a követelés jogosultjának.

(5) Közös tulajdonban álló ingatlan esetében az egy háztartásban életvitelszerűen élő tulajdonosok, a közös használatban álló ingatlan esetében az életvitelszerűen élő használók, illetve birtokosok felelőssége egyetemleges.

(6) Ha az (5) bekezdés szerinti behajtás eredménytelen, ennek tényéről és okáról a NAV - a behajtás eredménytelenségét követő 8 napon belül - igazolást ad a követelés jogosultjának.”

A fent említett közszolgáltató a díjhátralékok behajtását a jogszabály alapján végzi, azaz az esedékességet követő 30 napon belül tértivevényes fizetési felszólítót küld az ügyfelek részére. A felszólítóban kiterhelésre kerül a késedelmi kamat, illetve a felszólító postai költsége is. Amennyiben nem fizet az ügyfél, a követelés a jogszabály szerint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által kerül behajtásra. Társaságok, cégek, egyéb szervezetek esetében hatékonyabb a NAV behajtás, mint a lakossági ügyfeleknél, hiszen könnyebben utolérhetők, és a kötelező bankszámlanyitás miatt a számlájukról az összegek inkasszálhatók.

Nem közszolgáltatási tevékenységekből származó kintlévőségek cégek, társaságok, szervezetek esetén vannak. A társaság folyamatosan figyeli a késve fizető partnereket, első körben telefonos egyeztetéssel hívja fel a figyelmét hátraléka rendezésére. Ennek eredménytelensége esetén írásbeli felszólítást küld, késedelmi kamattal emelten. Amennyiben az írásbeli felszólító sem vezet eredményre ügyvédi felszólítás, fizetési meghagyás, majd bírósági végrehajtás következik. A bírósági végrehajtás esetén az összes felmerülő költség, kamat, ügyvédi díj behajtásra kerül az ügyféltől.

A társaság lehetőséget biztosít az ügyfelek kérése alapján részletfizetésre is. Ahhoz, hogy a kintlévőség ne növekedjen adott ügyfélnél a társaság szankciókat is alkalmaz egyes esetekben. Például, ha az ügyfél több számla hátralékkal rendelkezik, akkor a szolgáltatást korlátozza amíg a tartozás nem kerül kiegyenlítésre. Ez természetesen piacvesztéssel járhat.

Előre fizetést a törvény tiltja a közszolgáltatás esetén, csak egyéb tevékenységeknél esetén tud élni ezzel a lehetőséggel. A gazdasági életet jellemző lánc tartozások a társaságot is sújtják, különösen az építőipari cégek megbízása esetében.

3. A társaság adójogi státusza

A társaság adókötelezettsége (bejelentési, bevallási és befizetési kötelezettsége) a központi költségvetés és az önkormányzatok felé irányul. A bevallási gyakoriság az egyes adónemektől függően lehet havi, negyedéves, és éves. A fizetési gyakoriság a bevallási gyakorisággal általában megegyezik, néhány éves bevallású adó esetében azonban évközi előlegfizetési kötelezettsége van a társaságnak.

A Zala-Depo Kft. alanya a társasági adónak, melynek mértéke 500 millió forintos adóalapig 10%, az felett 19%. Ennek bevallási gyakorisága éves, azonban az előlegfizetés

negyedévente történik a társaságnál. A társasági adó mellett általános forgalmi adót, személyi jövedelemadót, hozzájárulásokat (egészségügyi, szakképzési, rehabilitációs) egészségbiztosítási és munkaerőpiaci, valamint nyugdíjjárulékot, szociális hozzájárulási adót továbbá cégautóadót fizet a Kft, melyek a központi költségvetés bevételeit képezik. A társaság adózása kiterjed a jövedéki adóra is, ennél azonban havonta visszaigényelhető a felhasznált üzemanyag árában megfizetett jövedéki adó egy része.

A járulékok megállapítása a következő módon történik. Először a bérszámfejtés történik, ahol megállapítják a bruttó bért, a munkavállalóktól levont járulékokat, és a munkáltató által fizetett adókat és járulékokat. Ezeket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal felé kell bevallani. 2015-ös évben a 1508-as dokumentum használandó, melyet a tárgyhónapot követő hónap 12-ig kell benyújtani. A nyomtatvány 2 részből áll:

- „A” összevont lap, ahol a társaság által fizetendő összes járulék fel van tüntetve
- „M”-es lap, mely a dolgozók számának megfelelően van megadva.

Az M-es lapok összesítve az A-s lapon jelennek meg, a járulékokat ezer forintra kerekítve kell megfizetni.

A 1508-as bevallás tartalmazza a személyi jövedelemadó fizetési kötelezettséget, melynek két fajtája van:

- magánszemélyhez nem köthető szja
- magánszemélyeknél közölt adatok összesítve

A magánszemélyekhez nem köthető szja adó kódja a NAV-nál a 103. Ide tartoznak az egyes meghatározott juttatásokat terhelő adók, béren kívüli juttatásokat terhelő adók, reprezentáció, és üzleti ajándék után fizetendő adó. Az egészségügyi hozzájárulás fizetési kötelezettség is ezen a dokumentumon jelenik meg, mértéke lehet 2%, 14% vagy 27%. A szakképzési hozzájáruláshoz adóelőleg fizetési kötelezettség van január és november hónapban, majd decemberben elszámolás van. Kiszámítása a következő:

Szakképzési hozzájárulás adóalapja – alapot csökkentő kedvezmények = kedvezményekkel csökkentett alap, azaz a bruttó kötelezettség.

A magánszemélyeknél közölt adatoknál a szociális hozzájárulási adót kedvezményekkel csökkentve kapjuk az összes kötelezettséget. Másik része a nyugdíjbiztosítási alapot megillető bevételek, ahol a természetbeni- és pénzbeli egészségbiztosítási járulék, valamint a munkaerő-piaci járulék összesítve jelenik meg.

A társaság által használt másik fontos nyomtatvány a 1501-es bevallás. A társaságot a korábbi időszakok alapján sorolja be a NAV a havi, a negyedéves illetve az éves adózók

közé. A Zala-Depo Kft. a munkáltatói és munkavállalói adók, járulékok tekintetében a havi bevallók csoportjába tartozik, viszont vannak olyan járulékok, amiket az Adózás rendjéről szóló törvény alapján negyedévente kell bevallani és befizetni. Ide tartozik a cégautóadó, valamint a rehabilitációs hozzájárulás (utóbbit csak azoknak a vállalkozásoknak kell fizetniük, ahol az átlagos állományi létszám meghaladja a 25 főt és nem foglalkoztatnak a jogszabály által előírt létszámban csökkent munkaképességű dolgozót.)

A társaság szerepel a NAV köztartozásmentes adózói adatbázisában, ami azt jelenti, hogy adókötelezettségeinek határidőben eleget tesz.

A központi költségvetés mellett az önkormányzatok is kivetnek adót a társaságra, ilyen a helyi iparüzési adó és a gépjárműadó. A helyi iparüzési adó bevallása évente történik, az előlegfizetés viszont tárgyévben kétszer, márciusban és szeptemberben. A helyi iparüzési adó mértéke az adóalap 2%-a. A társaság Zalaegerszegen és Letenyén rendelkezik telephellyel, ezért mindkét önkormányzat felé teljesíti iparüzési adókötelezettségét. A gépjárműadót a gépjármű tárgyév január 1-jei tulajdonosára illetve üzemeltetőjére veti ki az önkormányzat. Az adó megfizetése két részletben történik, tárgyév március és szeptember hónapjaiban.

Zalaegerszeg város 2015.07.01. naptól bevezeti az építményadót a vállalkozásokra vonatkozóan, melynek mértéke várhatóan 600 Ft/m² lesz a 2015. évben.

4. Pénzügyi terv, tervezési módszerek, tervek tartalma

A Zala-Depo Kft 100% önkormányzatú tulajdonú társaság, ami azt jelenti, hogy a működése, beszámolási és üzleti terv készítési kötelezettsége az önkormányzati ügymenetbe kell, hogy illeszkedjen.

Mivel ZMJV Önkormányzata éves költségvetési tervet készít, ezért a tulajdonában lévő társaságok is évente készítenek üzleti tervet. A költségvetésben a társaságokkal kapcsolatban szereplő bevételi és kiadási tételek megegyeznek a társaságok üzleti tervében szereplő ezen tételekkel (pl. Önkormányzatnak a társaság által fizetendő használati díj).

Az önkormányzat működésével összhangban a Zala-Depo Kft. pl. 2014. novemberében készíti el az Előzetes üzleti tervét 2015. évre vonatkozóan. Ekkor még csak a 2014. féléves és háromnegyed évi adatok állnak rendelkezésre. Ezekből kiindulva a rendelkezésre álló információk alapján számítják ki a 2014. évi várható adatokat, amelyekből aztán a várható jogszabályi és egyéb változások valamint a várható infláció figyelembevételével tervezik

meg a 2015. évi működést és annak eredményét, melyet aztán a tulajdonos képviselőjében ZMJV Önkormányzatának Közgyűlése fogad el.

ZMJV Közgyűlésének 6/2007. (II.9.) Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló önkormányzati rendelete határozza meg ZMJV Közgyűlésének és bizottságainak működését és feladatát. A SZMSZ szerint az önkormányzat műszaki, gazdasági és pénzügyi bizottsága tárgyalja és véleményezi a kizárólagosan önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok éves beszámolóját és üzleti tervét. Tehát a bizottságok támogatása szükséges ahhoz, hogy a Zala-Depo Kft. üzleti terve a Közgyűlés elé kerüljön megtárgyalásra és elfogadásra. A 2014. évi beszámoló tulajdonos általi tárgyalásával egyidejűleg van lehetősége a társaságnak az előzetes üzleti terv változatlan formában történő véglegesítésére vagy módosítására.

5. Felhasznált források

1. Zala-Depo Kft. cégtörténete
2. Dolgozóktól nyert információk

Gyakorlati napló

1. hét (február 9-13.)	<ul style="list-style-type: none"> • Számviteli zárlati feladatokban való részvétel. Egyenlegközlők kiküldése szállítói és vevői partnereknek. • Közületi és lakossági vevők részére fizetési felszólítók kiküldése
2. hét (február 16-20.)	<ul style="list-style-type: none"> • Szigorú számadású bizonylatok áttekintése • Járművek értékcsökkenéséről nyilvántartás készítése • Partnerek vizsgálata átláthatósági szempontból (lásd Nemzeti vagyonról szóló törvény) • Fizetési felszólításokról nyilvántartások készítése és aktualizálása • Partnerek részére kiküldött egyenlegközlők miatt kapcsolatfelvétel és egyeztetés az ügyfelekkel • Zárlati munkákban való részvétel, nyilvántartások készítése
3. hét (február 23-27.)	<ul style="list-style-type: none"> • Partnerek részére kiküldött egyenlegközlők miatt kapcsolatfelvétel és egyeztetés az ügyfelekkel • Szigorú számadású bizonylatok kezelésében részvétel • Zárlati munkákban való részvétel, felkészülés a könyvvizsgálatra
4. hét (március 2-6.)	<ul style="list-style-type: none"> • Részvétel a behajtási munkálatokban. Végrehajtási dokumentációk összeállítása • Leltárak kiértékelésében való részvétel • Kiküldött egyenlegközlőkről kimutatások készítése
5. hét (március 9-13.)	<ul style="list-style-type: none"> • Hulladékgyűjtő edényzetekről nyilvántartás készítése • Behajtási folyamatban való részvétel. Fizetési felszólítók készítésében közreműködés
6. hét (március 16-20.)	<ul style="list-style-type: none"> • Számviteli zárlati teendőkben való részvétel • Nyilvántartások készítése az ügyfelekről • Nyilvántartás készítése a devizás ügyletekről
7. hét (március 23-27.)	<ul style="list-style-type: none"> • Zárlati teendőkben való részvétel. Szállítói folyószámlák egyeztetése. • Kintlévőség kezelési feladatok. Végrehajtási szakaszban lévő behajtások intézése. • Számviteli zárlat keretében a lakossági kintlévőséggel kapcsolatban elszámolt értékvesztésről nyilvántartás készítése
8. hét (március 30- április 3.)	<ul style="list-style-type: none"> • Fizetési felszólítók készítése • Könyvvizsgálati dokumentáció készítése • Irattározási feladatokban való részvétel
9. hét (április 6-10.)	<ul style="list-style-type: none"> • Szigorú számadású bizonylatok kezelésében részvétel • Leltárkiértékelésben való részvétel • Könyvelésben való részvétel (kontírozás)
10. hét (április 13-17.)	<ul style="list-style-type: none"> • Partnerek vizsgálata átláthatósági szempontból (lásd Nemzeti vagyonról szóló törvény)

	<ul style="list-style-type: none"> • 2014. évben megvalósított felújításokról kimutatások készítése
11. hét (április 20-24.)	<ul style="list-style-type: none"> • Kintlévőség kezelés. Végrehajtási eljárások törlése • A bankszámlára érkezett téves átutalásokról dokumentáció készítése
12. hét (április 27-30.)	<ul style="list-style-type: none"> • Kintlévőség kezelési feladatokban részvétel. Fizetési felszólítók készítése • Kimutatások, nyilvántartások készítése
13. hét (május 4-8.)	<ul style="list-style-type: none"> • Szállítói számlák tételeinek költséghelyekre történő besorolása • Kommunikációs költségekről kimutatás készítése • Kintlévőség kezelésben való részvétel. Visszaérkezett tértivevények rendszerezése
14. hét (május 11-15.)	<ul style="list-style-type: none"> • Kintlévőség kezelésben való részvétel. Visszaérkezett tértivevények rendszerezése • ÁFA bevallás készítéséhez előkészületek. Számlák lefűzése. Kontírozás

NYILATKOZAT

Alulírott, Lengyeltóti Szilvia nyilatkozom, hogy a záró dolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját munkám eredményei.

Kelt: Zalaegerszeg, 2015. május 19.

Lengyeltóti Szilvia sk.

hallgató aláírása

ÖSSZEFOGLALÁS
(benyújtandó két példányban)

A vállalkozás tevékenységének átfogó vizsgálata

záródolgozat címe

Lengyeltóti Szilvia

Pénzügy és számvitel felsőoktatási szakképzés vállalkozási szakirány, nappali

Hallgató neve

Szak/szakirány/munkarend

Dolgozatom témája a vállalkozás (Zala-Depo Kft.) tevékenységének vizsgálata, azon belül gazdálkodásának bemutatása az éves beszámolók alapján.

Az első pontban – a bevezetésben – megfogalmaztam dolgozatom célját.

A második pont a Zala-Depo Kft. bemutatására irányul, mely magába foglalja mind a vállalkozás rövid ismertetőjét, mind tevékenységeinek részletes kifejtését. Tevékenységei közül az alábbiakat emeltem ki részletesebben:

- Kommunális hulladékgyűjtés és elhelyezés
- Szelektív hulladékgyűjtés
- Komposztálás, illetve bio hulladékgyűjtés
- Veszélyes és elektronikai hulladékok kezelése
- Lomtalanítási tevékenység
- Hóeltakarítás és téli síkosság-mentesítés
- Útépítés, útjavítási munkálatok
- Hulladékudvarok működtetése

A harmadik pont a dolgozat legmeghatározóbb része. A Zala-Depo Kft. gazdálkodásának bemutatása, elemzése történt meg az éves beszámolók alapján. Bevezetéseként röviden megfogalmaztam az elemzés módszertanát, szükségességét. A komplex elemzés a 2011-2013 üzleti évre korlátozódik. A megállapításaim alátámasztása érdekében táblázatokkal és ábrákkal egészítettem ki dolgozatomat.

A vagyoni helyzet elemzése során az eszköz oldalt összetétel vizsgálattal, a forrás oldalt tőkeszerkezeti mutatókkal mutattam be. Ezen mutatók mellett a vagyoni helyzet elemzésénél kitértem az egyes mérlegtételek pontosabb elemzésére is, amelyre a relatív eltérések módszerét alkalmaztam.

A jövedelmezőségi helyzet elemzése során az eredménykimutatásból nyertem információkat. A mutatószámok az árbevétel arányos-, a tőkearányos-, az eszközarányos-, a bérearányos-, és az erőforrás arányos jövedelmezőségre koncentráálódtak.

A hatékonyság elemzése során először a hozamok meghatározása történt meg, mivel ezekből képezhetjük a mutatószámokat. A hatékonysági mutatók között szerepelnek a parciális hatékonysági mutatók, az élőmunka-hatékonyság, a bérhatékonyság, és az eszközhatékonyság, valamint a készletforgási mutatók.

A pénzügyi helyzet elemzése során mind rövid-, mind hosszútávon megvizsgáltam a társaság likviditását.

A negyedik pont tartalmazza az összegzést, céljaim újbóli megfogalmazását, valamint az elemzésből levont következtetéseimet.